

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Jiří Šmigura

**Insolvenční správce – předpoklady pro výkon funkce,
jeho nejdůležitější činnosti a odměňování**

Diplomová práce

Olomouc 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Insolvenční správce – předpoklady pro výkon funkce, jeho nejdůležitější činnosti a odměňování vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

Ve Zlíně dne 18.3.2019

.....

Jiří Šmigura

Poděkování

Rád bych na tomto místě chtěl poděkovat své vedoucí Mgr. Michaele Sigmundové, Ph.D. za veškerou pomoc, ochotu, jakož i velmi cenné rady, které mne vedly při psaní této diplomové práce. Poděkování patří také mým nejbližším za podporu při mém studiu.

Obsah	
Prohlášení	2
Poděkování	3
Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Insolvenční správce jako klíčový institut insolvenčního řízení	9
1.1 Vymezení osoby insolvenčního správce	9
1.2 Právní úprava v oblasti insolvenčních správců	10
1.2.1 Historický pohled	10
1.2.2 Aktuální právní úprava	11
2 Předpoklady a podmínky pro výkon funkce insolvenčního správce	14
2.1 Podmínky pro vydání „obecného“ povolení k výkonu činnosti	14
2.2 Podmínky pro vydání zvláštního povolení	18
2.3 Zkoušky insolvenčních správců	19
2.4 Seznam insolvenčních správců	24
3 Jmenování, odvolání a zproštění funkce insolvenčního správce	26
3.1 Jmenování do funkce	26
3.2 Odvolání z funkce	27
3.3 Zproštění funkce	28
4 Druhy insolvenčních správců	30
4.1 Předběžný insolvenční správce	30
4.2 Oddělený insolvenční správce	31
4.3 Zvláštní insolvenční správce	32
5 Odpovědnost insolvenčního správce	34
5.1 K povinnostem insolvenčního správce	34
5.2 K samotné odpovědnosti insolvenčního správce za škodu	39
5.3 Povinné pojištění odpovědnosti pro případ způsobení škody	41

6	Vybrané činnosti insolvenčního správce	43
7	Odměňování insolvenčních správců	45
7.1	Odměna	45
7.2	Náhrada hotových výdajů	49
7.3	Vyúčtování.....	50
	Závěr	52
	Seznam použité literatury	56
	Monografie	56
	Odborné články	57
	Internetové zdroje	57
	Soudní rozhodnutí	59
	Právní předpisy	60
	Ostatní prameny.....	61
	Abstrakt	62
	Abstract.....	62
	Klíčová slova	62
	Key words.....	62

Seznam použitých zkratek

Ústava ČR	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
LZPS	usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD, ve znění pozdějších předpisů
InsZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů
ZoIS	zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů
ObčZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1964 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
TrZák	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZKV	zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání
ZoA	zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii
Ministerstvo	Ministerstvo spravedlnosti České republiky
Vyhláška o odměně	Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů
Vyhláška o provozovnách	Vyhláška č. 355/2013 Sb., o úředních hodinách provozovny, o označování sídla a provozovny a o činnostech, které je insolvenční správce povinen zajišťovat v provozovně
Vyhláška o zkouškách	Vyhláška č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců
Vyhláška o pojištění insolvenčních správců	Vyhláška č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců
Vyhláška o jednacím řádu	Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona

Úvod

Předložená diplomová práce se zabývá analýzou osoby insolvenčního správce. Cílem práce je zejména podat ucelenou analýzu insolvenčního správce jako důležitého institutu insolvenčního práva s důrazem na předpoklady k výkonu funkce, zkoušky, nejdůležitější činnosti, povinnosti a s tím spojenou odpovědnost. Dále je cílem rozebrat odměňování insolvenčních správců s ohledem na jejich odpovědnost.

Práce je rozdělena do celkem 7 kapitol, přičemž téměř všechny jsou dále rozčleněny na jednotlivé podkapitoly. Pro úvodní kapitolu a částečně pro čtvrtou kapitolu bude využito zejména popisné metody. Analytická metoda společně s místy využívanou komparativní metodou bude využita pro rozbor příslušných právních norem, soudní judikatury a aktuálního stavu právní vědy.

První kapitola je věnována stručnému objasnění institutu insolvenčního správce jako zvláštního procesního subjektu insolvenčního řízení. Je rovněž ve zkratce popsána a analyzována historická stránka a vývoj insolvenčního správce. Rozebrána je taktéž současná právní úprava včetně evropského pojetí. Obsah vychází z právní úpravy v době zpracování diplomové práce a nezohledňuje tak schválenou novelu InsZ a ZoIS provedenou zák. č. 31/2019 Sb., která se nicméně v podstatných okolnostech nedotýká cílů této práce.

Druhá kapitola se týká podmínek, jež musí správce bezpodmínečně splnit, aby mohl zastávat svou funkci. Důležitá je pak zejména podkapitola ohledně zkoušek, ve které bude provedeno srovnání s ostatními nejbližšími povoláními a úspěšností uchazečů u příslušných zkoušek.

Třetí kapitola analyzuje proces jmenování, odvolání a zproštění insolvenčního správce. Důležitý je náleží Ústavního soudu, který jasně definoval použití tzv. rotačního systému při ustanovování do funkce jako zákonný a povinně primárně aplikovaný způsob jmenování správce. Jsou rovněž vysvětleny rozdíly mezi odvoláním z funkce a zproštěním funkce.

Ve čtvrté kapitole jsou rozebrány „druhy“ insolvenčních správců, tedy předběžný, oddělený a zvláštní. Analýze budou podrobeny důvody vedoucí k ustanovení toho kterého insolvenčního správce a způsoby ustanovení. Jsou také popsány činnosti, které tito správci vykonávají především.

V důležité páté kapitole jsou analyzovány správcovy povinnosti, ke kterým je následně provedena analýza odpovědnosti insolvenčního správce. Se vším výše uvedeným souvisí povinné pojištění správců pro možný vznik škody z jejich činnosti. To je rozebráno v poslední podkapitole této části.

Šestá kapitola pojednává o některých vybraných důležitých činnostech správce, které však nebyly popsány či podrobeny analýze v předchozích kapitolách. Na tu navazuje poslední sedmá kapitola věnována důležité analýze odměňování správců, jakož i její skladbě a způsobu určení v konkrétních případech. Totéž platí pro stanovení náhrady hotových výdajů. Rozebráno je také následné vyúčtování.

Jako hypotézy jsem s ohledem na obsah a cíle práce stanovil následující: 1) Vysoká míra neúspěšnosti při zkouškách insolvenčních správců pramení z nepřiměřených požadavků na uchazeče vzhledem k odpovědnosti insolvenčního správce v insolvenčním řízení; 2) Zavedení povinnosti využívat příslušné formuláře zveřejněné Ministerstvem usnadnilo insolvenčním správcům jejich činnost.

Co se týče zdrojů informací, tak rozhodně nejpřínosnější je v daném případě judikatura vyšších soudů, která k jednotlivým povinnostem a činnostem insolvenčních správců existuje v poměrně bohaté míře a ve značné míře je uplatňována ve všech kapitolách této práce. Z monografií se mi nejlépe pracovalo s komentáři k právním předpisům. Zejména výtečně zpracované jsou pak komentáře k InsZ od docentky Hásové a kolektivu a od doktorky Maršíkové a kolektivu a lze z nich čerpat kvalitní informace. Samotným insolvenčním správcům se také velice dobře věnuje publikace od ředitele insolvenčního odboru Ministerstva, doktora Martina Richtera. Pro vyhledávání vhodných zdrojů a bádání v nich byla využita Vědecká knihovna v Olomouci, Knihovna Univerzity Palackého v Olomouci Zbrojnice, knihovna právnické fakulty při Univerzitě Palackého v Olomouci a také Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně.

Přímo osobou insolvenčního správce se mnoho prací nezabývá, přičemž se veskrze drtivá většina prací (ať již bakalářské či diplomové práce nebo vědecké monografie) zabývá pouze některým úzkým tématům spojeným s insolvenčním správcem jako například některé jeho činnosti kupříkladu přezkum pohledávek, soupis majetkové podstaty aj. Tato práce se snaží podat ucelenou přehlednou analýzu z pohledu jeho ustanovení do funkce, což zahrnuje vymezení, co osoba usilující o výkon této funkce musí splňovat, přes více či méně známé povinnosti insolvenčního správce až po následné odměňování, kterému doposud není věnována přílišná pozornost.

V závěru práce bude obsaženo shrnutí výsledků této práce a za využití syntézy zodpovězení stanovených hypotéz. Budou také uvedeny závěry ze statistického sběru dat u Krajských soudů v Brně, Ostravě a Ostravě, pobočka Olomouc. Tato diplomová práce je zpracována k právnímu stavu ke dni 28.2.2019.

1 Insolvenční správce jako klíčový institut insolvenčního řízení

1.1 Vymezení osoby insolvenčního správce

V současné právní úpravě je institut insolvenčního správce vymezen poměrně vágně a je zakotven v ZoIS. Tento předpis výslovně stanovuje, že insolvenčním správcem je fyzická osoba, která je oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce, či jím také mohou být určité druhy právnických osob založené podle práva členských států Evropské unie, případně dle práva členských států Dohody o evropském hospodářském prostoru, které jsou kompetentní k výkonu činnosti insolvenčního správce. Těmito právnickými osobami jsou pak veřejné obchodní společnosti, zahraniční obchodní společnosti nebo zahraniční sdružení.¹ Vedle samotných účastníků řízení a soudu se v civilním právu vyskytují i další osoby a instituce, kterým zákon přiznává určitá práva a povinnosti, které mohou vstupovat (v některých případech přímo obligatorně) do řízení a mohou mít i zásadní vliv na jeho průběh. Takové osoby bývají z důvodu taxativního výčtu řízení, ve kterých se vyskytují, označovány jako tzv. zvláštní procesní subjekty.² Z pohledu samotného InsZ bychom insolvenčního správce řadili právě mezi tzv. zvláštní procesní subjekty, když jako účastníky řízení označuje InsZ pouze dlužníka a věřitele, jež vůči němu uplatňují svá práva a insolvenční správce do řízení vstupuje obligatorně.³ Jeho zařazení mezi zvláštní procesní subjekty po dlouhou dobu zastává i judikatura Nejvyššího soudu před účinností InsZ, viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.1997, R 17/98, sp. zn. 2 Cdon 1566/96, ve kterém Nejvyšší soud jasně řekl, že tehdejší správce konkursní podstaty není účastníkem konkursního řízení a nelze jej považovat ani za zástupce věřitelů uplatňujících své pohledávky v řízení, ani za zástupce dlužníka – úpadce, když má své samostatné právní postavení jakožto zvláštní procesní subjekt. To má za důsledek mimo jiné to, že při incidenčních sporech, kdy konkursní správce žaluje ve prospěch konkursní podstaty určitou pohledávku úpadce vůči jeho věřiteli, musí být na straně žalobce uveden správce, který připojí ke svým údajům i funkci, tedy insolvenční správce.⁴ Obdobně též pro případ, kdy přihlášený věřitel žaluje na určení své popřené nevykonatelné pohledávky.

Oproti minulé právní úpravě můžeme pozorovat změnu již v samotném názvu správce, když dřívější ZKV užíval označení správce konkursní podstaty. Současný InsZ jakož i ZoIS

---

¹ § 2 odst. 1 a odst. 2 ZoIS.

² WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací.* 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015, s. 86.

³ § 9 písm. d) a § 14 odst. 1 InsZ.

⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 1997, sp. zn. 2 Cdon 1566/96, R 17/98.

užívá daleko obecnějšího pojmu. To mělo pochopitelně za následek i posílení odpovědnosti insolvenčních správců, ale také znatelný nárůst jejich povinností, což logicky přináší i požadavek na zvýšení kvality a svědomitosti jejich práce. Mimo jiné i právě z důvodu větší odpovědnosti insolvenčních správců se zpřísnily podmínky pro výkon tohoto povolání.⁵

Insolvenční správce lze rovněž charakterizovat jako jakési agenty ve smyslu administrace dlužníkovy majetku. Insolvenční právo již tradičně odebírá dlužníkovi, u kterého byl zjištěn úpadek, právo kontroly nad svým majetkem a svěřuje ho právě do rukou nového „asset manažera“. Bohužel jako u jiných případů, u kterých dochází k přenosu práva rozhodovat o majetku z jedné osoby na druhou, a zmocnitel nemá možnost lehce a především úsporně řídit činnost zmocněnce, dojde k vytvoření zcela nových nákladů. I proto musí být jednoznačně stanoveny práva a povinnosti insolvenčního správce, vyřešen problém finanční motivace úpadců i insolvenčních správců a věřitelů, a také stanovena určitá úroveň odpovědnosti.

1.2 Právní úprava v oblasti insolvenčních správců

1.2.1 Historický pohled

Samotné počátky úpravy insolvenčních správců sahají až římského práva a naše společnost z něho vychází i v případě úpravy postavení insolvenčních správců. V římském právu existoval konkurs podobně, jak ho známe dnes, nicméně se překrýval s exekucí, kdy římské právo nedělalo rozdíly mezi těmito instituty. Dle římského práva tak mohl být majetek dlužníka prodán a z něj se pak uspokojovali jeho věřitelé. K provedení prodeje dlužníkovy majetku byl příslušný magister bonorum, kterého ze svého středu vybrali dlužníkovi věřitelé.⁶ Posléze dlužníkovi věřitelé zjistili, že pro ně není příliš výhodné prodávat dlužníkův majetek jako celek. Za vlády císaře Justiniána I. byla dlužníkům dána možnost rozprodat majetek i po částech různým kupujícím, díky čemuž se dosáhlo lepšího uspokojení věřitelů a snížení dlužníkovy dluhu.⁷

I ve středověku zůstali v platnosti římskoprávní principy, avšak v důsledku místní a také stavovské rozmělněnosti společnosti byl postup v úpravě úpadků dlužníků omezený. Moderní insolvenční právo se podstatně zdokonaluje v 19. století. Ve 20. století došlo pravděpodobně k největšímu posunu v oblasti insolvenčního práva přijetím amerického federálního zákona o úpadku. Právě na jeho podkladě byla přijata později obecně uznávaná myšlenka úpadku,

---

⁵ PACHL, Lukáš. Průvodce insolvenčním správcem insolvenčním řízením. *Právní fórum*, 2008, č. 3, s. 107-108.

⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Základy insolvenčního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2008, s. 25.

⁷ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Základy insolvenčního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2008, s. 30 - 31.

který lze řešit nejen likvidačním konkursem ale také sanací. Za období socialismu na našem území platila alespoň obecná právní úprava řešení úpadku dlužníka, nicméně byla z důvodů ekonomických a politických prakticky neaplikovatelná a nevyhovující. Úpadek byl totiž řešen tzv. soudní likvidací majetku dlužníka s principy konkursu.⁸

ZKV byl přijat v reakci na politickou situaci na našem území, neboť socialistická úprava byla nepoužitelná na tržní hospodářství. Z důvodu diskontinuity si za předlohu tento právní předpis vzal úpravu z doby první republiky. Nicméně nebyly plně zohledněny sociální a ekonomické změny ve společnosti, což mělo za následek poměrně velké množství změn a doplnění. Paradoxní je srovnání s německým konkursním řádem, který je platný již více než 100 let, přičemž tehdejší ZKV dosáhl téměř desetinásobku množství novelizací oproti německému zákonu.⁹

1.2.2 Aktuální právní úprava

V současné době je právní postavení insolvenčního správce upraveno zejména InsZ. Dle důvodové zprávy byl InsZ přijat také mimo jiné jako reakce na tehdejší nedostatek právní úpravy, kdy dominoval likvidační způsob řešení úpadku nad sanačním.¹⁰ Tento zákon lze považovat za *lex generalis*, přičemž speciálním zákonem je ZoIS. Činnost insolvenčních správců dále reguluje řada podzákoných předpisů, zejm. vyhlášky Ministerstva.

Z pohledu insolvenčních správců se vyhlášky zaměřují spíše na jednotlivé konkrétní detaily. Zásadním právním předpisem je InsZ, který je v České republice účinný již od 1.1.2008, byť již byl mnohokrát novelizován. Je rozčleněn do třech částí a obsahuje poměrně komplexní úpravu úpadku a jeho řešení. Zákon v úvodních ustanoveních vymezuje základní pojmy, upravuje průběh insolvenčního řízení, jakož i jeho zásady, stanovuje konkrétní způsoby řešení úpadku dlužníků, které jsou podrobně upraveny zejména v části druhé a rozděleny do jednotlivých hlav. V jeho poslední části je obsažena úprava důležitého insolvenčního rejstříku.

Pro insolvenčního správce je také klíčový ZoIS. Ten v úvodních ustanoveních vymezuje, kdo je insolvenčním správcem, dále je poměrně obsáhle upraveno oprávnění k výkonu činnosti insolvenčního správce a s tím související problematika zkoušek insolvenčních správců a jejich

---

⁸ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Část druhá: řízení vykonávací, řízení insolvenční*. Praha: Leges, 2015, s. 189-191.

⁹ RABAN, Přemysl. *Moderní pojetí konkursu a jeho obraz v některých světových insolvenčních systémech. Právní rozhledy*, 2002, č. 9, s. 434-436.

¹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, s. 4.

vzdělávání či zápis do seznamu insolvenčních správců. V závěru právní předpis stanovuje přestupky insolvenčních správců.

Neméně důležitým právním předpisem je z pohledu evropského insolvenčního práva také nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29.5.2000, o úpadkovém řízení.¹¹ Jeho cílem je zejména obstarat spolupráci soudních orgánů v civilních věcech, ve kterých se nachází mezinárodní prvek tak, aby bylo zajištěné řádné fungování společného evropského trhu.¹² Nařízení má zabránit fyzickým a právnickým osobám, jež by svým vědomým chováním zamýšlely jakkoli působit na příslušnost soudu, aby si zajistily lepší právní postavení.¹³ Z toho důvodu jsou pak zakotvena pravidla určující mezinárodní příslušnost ve věcech insolvenčního řízení, jakož i další důležité aspekty jako rozhodné právo, kterým se bude insolvenční řízení řídit nebo pravidla pro uznání rozhodnutí a jejich účinků ve věcech insolvenčního řízení. Nařízení však nemůže být vnímáno jako nějaký kodex evropské insolvence, neboť spíše dává do souladu jednotlivé národní úpravy.¹⁴

Dle postoje Soudního dvora Evropské unie se toto nařízení aplikuje na řízení, jež musejí splňovat kumulativně čtyři znaky – musí jít o kolektivní řízení úpadkové, které je způsobené platební neschopností dlužníka, vyžadující alespoň parciální odprodej majetku dlužníka a současně toto řízení vede ke jmenování insolvenčního správce.¹⁵

Dále je nutné k použitelnosti nařízení, aby šlo o insolvenční řízení, kde bude dán cizí prvek. Dané insolvenční řízení se musí týkat některého ze členských států, tzn., že právě ten cizí prvek se musí dotýkat členského státu. Z pohledu (evropského) insolvenčního řízení budeme především zkoumat, jak významné a hodnotné jsou aktiva daného dlužníka nacházející se v teritoriu některého jiného členského státu v poměru ke zbylému rozsahu jeho majetku.¹⁶

Na základě tohoto nařízení se uplatňuje regulace úpadků, resp. insolvenčních řízení s cizím prvkem. Hned první článek vymezuje, že se vztahuje na kolektivní úpadková řízení,

---

¹¹ Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29.5.2000, o úpadkovém řízení.

¹² BRODEC, Jan. Vliv mezinárodního insolvenčního řízení na smluvní závazky. *Právní fórum*, 2010, č. 10, s. 506.

¹³ Odstavec 3-5 preambule Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29.5.2000, o úpadkovém řízení.

¹⁴ KAPITÁN, Zdeněk. Evropský justiční prostor ve věcech civilních. Část IX. Základní principy úpravy evropského insolvenčního práva a nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, o úpadkových řízeních. *Právní fórum*, 2005, roč. 2, č. 10, s. 375.

¹⁵ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 2. května 2006, *Eurofood IFSC Ltd.*, C-431/04, Sb. rozh. s. I-3872, bod 46.

¹⁶ BĚLOHLÁVEK, Alexander. Význam mezinárodního prvku v závazkových vztazích. *Právník*, 2006, roč. 145, č. 5, s. 568 – 579.

kteřá zahrnují částečné nebo úplné zabavení majetku dlužníka a jmenování správce podstaty. Co se týče místní působnosti, tak se nařízení aplikuje ve státech Evropské unie, vyjma Dánska.¹⁷

Správce v závislosti na příslušném rozhodném právu může za dlužníka pouze vystupovat anebo na něj přejde výkon práv k majetkové podstatě. V důsledku toho tak lze říci, že se jedná o subjekt omezující daného dlužníka v jeho vlastních jednáních, a to pak v zásadě ve vztahu k majetkové podstatě. Vzhledem k aplikaci lex fori jsou správcovy kompetence, resp. rozsah, upraveny pokaždé příslušným národním právním předpisem.¹⁸ Seznam jednotlivých insolvenčních správců – správců podstat tvoří přílohu C nařízení.¹⁹

---

¹⁷ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, DADAM, Alexandr, PACHL Lukáš. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2008, s. 668.

¹⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 61 – 62.

¹⁹ Viz Příloha C nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29.5.2000, o úpadkovém řízení.

2 Předpoklady a podmínky pro výkon funkce insolvenčního správce

Pro analyzování veškerých podmínek, které musejí být splněny, aby mohla osoba zastávat funkci insolvenčního správce v jednotlivých insolvenčních řízeních, je zapotřebí vyjít zejména ze ZoIS. Jednotliví insolvenční správci jsou zapsáni ve veřejně dostupném seznamu insolvenčních správců vedeném Ministerstvem.²⁰ Dílčí povinnosti, které musí osoba usilující o získání povolení k výkonu činnosti „obecného“ insolvenčního správce splnit, jsou stanoveny v § 6 odst. 1 ZoIS a podmínky pro vydání zvláštního povolení pak upravuje odstavec druhý téhož ustanovení. S ohledem na komplexnost znalostí, které se po žadateli o vydání povolení vyžadují, budou zájemci o tuto činnost ve většině případů absolventi právního či ekonomického studijního programu.

2.1 Podmínky pro vydání „obecného“ povolení k výkonu činnosti

Žadatel o vydání povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce musí být plně způsobilý k právním úkonům (v souladu s ObčZ plně svéprávný).²¹ Z pohledu současné právní úpravy nelze nikoho svéprávnosti zbavit, nýbrž pouze omezit na svéprávnosti. Plnou svéprávnost nabude osoba až zletilostí, avšak ObčZ zná i případy, kdy k tomu může dojít dříve. Jedná se o uzavření manželství s limitem, že je osobě alespoň šestnáct let a dále tzv. emancipací. Soud může za splnění podmínek daných zejména ObčZ a zákonem č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, omezit člověka na svéprávnosti. V souvislosti s požadovanou velkou odborností při plnění funkce insolvenčního správce si lze jen stěží představit, že by osoba omezená na svéprávnosti byla s to dále vykonávat funkci insolvenčního správce.

Jako další z podmínek ZoIS stanovuje dosažení magisterského stupně vzdělání na vysoké škole některého ze států Evropské unie, případně jeho uznání takovým státem. Zákon nečiní rozdíl mezi tím, který studijní program osoba vystudovala a nepožaduje žádný konkrétní studijní směr, jako to požaduje např. ZoA. Samotná činnost insolvenčního správce je poměrně vydatně regulována veřejnoprávními předpisy, čímž je po osobě zastávající funkci

---

²⁰ *Seznam insolvenčních správců* [online]. Isir.justice.cz, [cit. 30.1.2019]. Dostupné na <<https://isir.justice.cz/InsSpravci/public/seznamFiltr.do>>.

²¹ Termín způsobilost k právním úkonům byl k 1.1.2014 nahrazen výrazem svéprávnost. Došlo k tomu v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a přijetím ObčZ. Důvodová zpráva k ObčZ říká, že nahrazením nejen tohoto pojmu byl vyjádřen socialistický obsah starého občanského zákoníku. Dále se dle důvodové zprávy jedná o tradiční označení schopnosti svým vlastním jednáním pro sebe nabývat subjektivní práva a brát na sebe povinnosti. Osoba nadána touto schopností je osobou tzv. svého práva (sui generis). ObčZ však nabyl účinnosti až po účinnosti InsZ, který doposud neprošel takovou úpravou, aby se sjednotil rozdílný stav názvosloví.

insolvenčního správce vyžadována vysoká profesionálnost a odbornost. Tato podmínka velmi úzce souvisí s následující podmínkou, a to vykonání příslušné zkoušky. Právě touto zkouškou totiž žadatel o vydání povolení prokazuje svou odbornost.²²

Třetí podmínkou je úspěšné složení zkoušky insolvenčních správců. Zkouška je rozdělena na dvě části – písemnou a ústní. Přesný obsah a náležitosti zkoušky upravuje vyhláška o zkouškách. Blíže se touto problematikou tato práce věnuje v její kap. 2.3.

Dále zákon stanovuje, že osoba insolvenčního správce musí být bezúhonná. Tuto podmínku potom dále rozvádí negativním taxativním výčtem určujícím, ve kterých případech žadatel podmínku nesplňuje a není tak osobou bezúhonnou ve smyslu ZoIS. Bezúhonnost je definována v řadě předpisů a obecně je chápána jako určitá poctivost nebo čestnost ve významu, že osoba nebyla odsouzena pro spáchání trestného činu ve smyslu TrZák. ZoIS však obsahuje v souvislosti s úpravou bezúhonnosti mimo 1) kategorii samotné trestné činnosti i 2) kategorii úpadku osoby žádající o povolení a 3) kategorii, kterou by šlo nejlépe vyjádřit jako předchozí činnost osoby žádající o povolení.²³

Zákon č. 185/2013 Sb., novelizoval InsZ mimo jiné v ustanovení o bezúhonnosti. Před změnou InsZ nesplňovala osoba podmínku bezúhonnosti tehdy, pokud byla odsouzena za určité hospodářské trestné činy (díl třetí – proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a běhu zboží ve styku s cizinou) a to navíc v případě úmyslného spáchání. Je tak patrná snaha podmínku bezúhonnosti více rozšířit. To mělo být způsobeno tehdejší snahou o zvýšení morálního kreditu žadatelů o povolení. Druhá kategorie bezúhonnosti počítá s úvahou, že post insolvenčního správce nemůže zastávat osoba, která není schopna hospodařit s vlastním majetkem. Žadatel se nepovažuje za bezúhonného v případě, byla-li žadatelova žádost o prominutí zbytku jeho dluhů, zamítnuta, nebo dále kdy insolvenční soud pravomocně rozhodl o jeho úpadku. Pozoruhodné je, že zákon neurčuje, po jakou dobu od rozhodnutí od úpadku je tato skutečnost právně významná. Na takovou situaci by měl být aplikován § 425 odst. 1 InsZ. Ten stanovuje zneprístupnění údajů o dlužníkovi a jeho vyškrtnutí ze seznamu dlužníků po pěti letech od pravomocného rozhodnutí, kterým bylo skončeno insolvenční řízení. Po uplynutí této doby již nelze dlužníka dohledat v insolvenčním rejstříku a daná osoba by již měla splňovat podmínku bezúhonnosti. Vzhledem k tomu, že statutární orgán obchodní společnosti vykonává obchodní vedení společnosti, má také v souladu s TrZák a zákonem č. 90/2012 Sb.,

---

²² RICHTER, Martin, BENÝŠEK, Jan, ČUJAN, Radomír a kol. *Zákon o insolvenčních správcích a předpisy související. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 61.

²³ § 7 odst. 1.

o obchodních korporacích, povinnost předcházet úpadku právnické osoby, jejímž je statutárním orgánem. Pokud byl žadatel statutárním orgánem právnické osoby, u které byl zjištěn úpadek, nebo jedním z jeho členů, nespĺňuje podmínku bezúhonnosti. Předmětná sledovaná doba je určena na pět let. Poslední důvod vylučující bezúhonnost v kategorii druhé není na první pohled úplně jednoznačný a bez bližší analýzy hůře srozumitelný. Tím je dosud trvající překážka výkonu statutárního orgánu, člena statutárního orgánu nebo jiného orgánu právnické osoby, která je současně podnikatelem.²⁴ V tomto důvodu je ukryto jakékoli nesplnění podmínky pro výkon funkce statutárního orgánu, přičemž podmínky určuje hned několik právních předpisů. Těmi jsou zejm. ObčZ, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích nebo zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.²⁵

Poslední kategorie podmínek bezúhonnosti týkajících se žadatelů fyzických osob jsou formulovány pro případy, kdy bylo osobám zrušeno povolení, případně zvláštní povolení v posledních pěti letech.

U veřejné obchodní společnosti a zahraniční obchodní společnosti je dále stanoveno, že taková společnost nesmí být odsouzená za trestný čin, který souvisí s výkonem činnosti insolvenčního správce, případně jiný trestný čin, podřývající důvěru v řádný výkon funkce a dále také společnosti nesmí být Ministerstvem zrušeno povolení, příp. zvláštní povolení, z důvodu závažného porušení či opakovaného porušování povinností insolvenčního správce.²⁶

Za další podmínku k výkonu činnosti je stanovena odborná praxe v délce trvání alespoň tří let. Je zapotřebí vykonávat praxi v oblastech, které mají k činnosti insolvenčního správce nejblíže – zpravidla tedy oblast práva²⁷, účetnictví či ekonomie. Výkon praxe se prokazuje dle vyhlášky o zkouškách příslušnými doklady, které prokáží formu, obsah a dobu konané praxe. Advokát či advokátní koncipient prokazuje svou praxi skrze Českou advokátní komoru, resp. dokladem jí vydaným. Obsah jejich praxe vyplývá již ze samotného zákona a není tak důvod jej zvlášť prokazovat. Obdobně je tomu i u ostatních profesí, kde působí stavovská organizace. Co se týče zaměstnanců, ti prokazují svou praxi zejména zápočtovým listem, a dále pracovní smlouvou a potvrzením zaměstnavatele o trvání pracovního poměru. Ministerstvo obecně akceptuje i pracovníprávní vztahy založené dohodami o pracích konaných

---

²⁴ Tento bod se neuplatní např. u veřejně prospěšných spolků či nadací.

²⁵ RICHTER, Martin, BENÝŠEK, Jan, ČUJAN, Radomír a kol. *Zákon o insolvenčních správcích a předpisy související. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 70 – 73.

²⁶ § 7 odst. 2 ZoIS.

²⁷ Nikoliv pouze advokacie, jak je často mylně uváděno. Právní oblast zahrnuje např. i výkon exekutorské, notářské či soudcovské činnosti.

mimo pracovní poměr.²⁸ Praxe musí bezprostředně souviset s výkonem činnosti insolvenčního správce. Nepostačí jen teoretický charakter, ve kterém by bylo možné spatřovat určitou spojitost s prací insolvenčního správce, nýbrž se požaduje explicitně praktická činnost. Může tak nastat i poměrně paradoxní situace, kdy zaměstnanci insolvenčního správce nebude uznána odborná praxe, neboť jeho konkrétní obsah práce není dostatečně praktický. Odborná literatura zastává názor, že praxe musí být zásadně vykonána až po získání příslušného vzdělání, viz výše. To má být odůvodněno potřebou velké profesionality a odbornosti insolvenčního správce. Má se však přihlížet na okolnosti každého případu a například zastávání postu statutárního orgánu právnické osoby po dlouhou dobu může být považováno za dostatečné, i když taková osoba získá požadované vzdělání až následně.²⁹

Osoba usilující o vydání povolení musí mít uzavřené profesní pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout činností insolvenčního správce. Nestačí uzavřít pojištění ex post po vydání povolení, neboť doklad o uzavření pojistné smlouvy, typicky pojistka, je již obligatorní příloha k návrhu na vydání povolení, které předkládá sám žadatel.³⁰ Blíže se podmínkou pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s činností insolvenčního správce, zabývá tato práce v kap. 5.3.

V neposlední řadě je na osobu usilující o získání povolení k činnosti kladen nárok spočívající v zajištění dostatečného materiálního a personálního vybavení. Bližší specifikace a obsah tohoto požadavku upravuje prozatím návrh vyhlášky o personálním a materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce.³¹ Vyhláška uvádí, co je nezbytnou náplní činnosti insolvenčního správce při zachování požadavku na svědomitý a odborný postup. Materiálním zabezpečením je především myšleno sídlo a případně provozovny insolvenčních správců. Mají být užívány takové prostory, které jsou veřejně přístupné bez nějakých těžkostí. Vyhláška v souvislosti s personálním zabezpečením hovoří o zaměstnancích, které insolvenční správce užívá v rámci své činnosti a dále o ostatních zaměstnancích. Hlavní úkony mají být potom činěny především zaměstnanci disponujícími

---

²⁸ Ministerstvo však u odborné praxe konané v rámci pracovního poměru a právních vztahů založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr zkoumá též rozsah. To znamená, že v případech tzv. zkráceného pracovního poměru zkoumá i počet pracovních hodin a porovnává je s požadavkem na tři letou dobu výkonu praxe.

²⁹ STANISLAV, Antonín, KOZÁK, Jan. *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 55 – 56.

³⁰ § 4 odst. 2 písm. b) ZoIS.

³¹ Vyhláška je zatím v procesu schvalování a v době psaní této práce stále procházela jednáními na Legislativní radě vlády.

odbornými znalostmi a zkušenostmi.³² Dalo by se konstatovat, že vyhláška má rysy jakéhosi manuálu pro insolvenčního správce, neboť obsahuje postupy insolvenčního správce při konkrétních stádiích insolvenčního řízení, jakož také i ustanovení dotýkající se velikosti provozovny či jejího označování nebo např. způsob vedení spisů. Návrh této vyhlášky byl předložen Ministerstvem.

2.2 Podmínky pro vydání zvláštního povolení

Pro získání zvláštního povolení k výkonu funkce zvláštního insolvenčního správce je třeba splňovat mimo úspěšné složení zvláštní zkoušky také před žádostí o vydání zvláštního povolení i po celou dobu výkonu funkce veškeré podmínky uvedené výše pro vydání „obecného“ povolení a dále podmínky stanovené v § 6 odst. 2 ZoIS. Toto ustanovení ve svém písm. c) obsahuje povinnost spočívající ve splňování předpokladů pro vykonání citlivé činnosti. Právě těmto specifickým podmínkám bude věnována tato podkapitola.

Zákon výslovně stanovuje, že výkon funkce insolvenčního správce je citlivou činností ve smyslu zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (dále jen „ZoOUI“).³³ Podle § 80 odst. 2 ZoOUI může citlivou činnost vykonávat fyzická osoba, jež je bezpečnostně způsobilá, nebo které bylo uděleno tzv. osvědčení a toto je stále platné. Podle odstavce třetího téhož ust. je osoba bezpečnostně způsobilou tehdy, je-li držitelem platného dokladu o bezpečnostní způsobilosti. Národní bezpečnostní úřad tento doklad udělí pouze plně svéprávné osobě, která dosáhla minimálně 18 let, je bezúhonná, osobnostně způsobilá a spolehlivá. Tyto předpoklady musejí být naplněny kumulativně. Co se týče bezúhonnosti, ta se v tomto případě vyžaduje ve své klasičtější formě, tj. pravomocné (ne)odsouzení pro spáchání úmyslného trestného činu, případně aby se na osobu hledělo jako by nebyla odsouzena. Osobnostní způsobilost prokazuje osoba svým čestným prohlášením. Touto způsobilostí je myšleno, že osoba netrpí žádnou poruchou ani obtížemi, jež by negativně zasahovaly do její spolehlivosti. V případě pochybností o osobnostní způsobilosti ustanovuje Národní bezpečnostní úřad znalce, kterého pověří vypracováním znaleckého posudku, jehož předmětem bude posoudit osobnostní způsobilost. Za spolehlivou osobu se považuje ten, u koho není přítomna žádná negativní skutečnost. Zákon rozeznává

---

³² ROSŮLKOVÁ, Jana. *Pelikán vyhláškou upravuje požadavky na materiální a personální vybavení insolvenčních správců* [online]. Česká justice, 26.2.2018 [cit. 2.4.2019]. Dostupné na <<http://www.ceska-justice.cz/2018/02/pelikan-vyhlaskou-upravuje-pozadavky-materialni-personalni-vybaveni-insolvencich-spravcu/>>.

³³ Viz ustanovení § 2a ZoIS, které bylo do právního řádu začleněno zákonem č. 185/2013 Sb., a také např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. července 2015, sp. zn. 9 As 152/2015.

skutečnosti, kdy je osoba nespolehlivou bez dalšího (např. protistátní činnost) a kdy mohou být určité činnosti v konkrétním případě posouzeny k tíži žadatele (např. styky s osobou, která vyvíjela protistátní činnost).³⁴

2.3 Zkoušky insolvenčních správců

Jak již bylo uvedeno výše, úspěšné vykonání zkoušky je jednou z obligatorních podmínek pro udělení povolení k výkonu funkce insolvenčního správce. Insolvenčním správců ZoIS výslovně v § 23 ukládá povinnost se soustavně vzdělávat a prohlubovat si své odborné znalosti, aby byl zabezpečen řádný výkon jejich činnosti. Zkouška insolvenčních správců bývá považována za jednu z nejtěžších profesních zkoušek vůbec. Zkouška je zmiňována jak InsZ, tak samozřejmě ZoIS, nicméně její konkrétní průběh a obsah je upraven ve Vyhlášce o zkouškách. Ministr spravedlnosti Robert Pelikán se zasazoval o zpřísnění zkoušek insolvenčních správců a podařilo se mu novelizovat Vyhlášku o zkouškách i ZoIS. Tyto novely měly zpřísnit výběr insolvenčních správců tak, aby se okruh insolvenčních správců ještě více profesionalizoval. Další důvod novelizace by se dal vyjádřit jako snaha o zlepšení společenského vnímání insolvenčních správců, neboť se občas objevovaly případy, které vyvolávaly podezření nad správným postupem insolvenčního správce. Zkoušky by nyní měly více reflektovat požadavky kladené praxí. Zkoušení by tak měli například na určité pohledávce popsat, jak s ní budou pracovat a jak s ní naloží. Taktéž se při zavedení novely počítalo se snížením úspěšnosti jednotlivých adeptů u zkoušek.³⁵ K nelibosti většiny zvláštních insolvenčních správců byl ZoIS v půli roku 2013 novelizován zák. č. 185/2013 Sb., který zavedl povinné přezkoušení všech zvláštních insolvenčních správců. Ti, aby mohli i nadále vykonávat činnost zvláštního insolvenčního správce, musí znovu vykonat zvláštní zkoušku. Platnost uděleného povolení je vždy pět let a tito zvláštní správci musejí v posledním roce platnosti povolení opět úspěšně složit zvláštní zkoušku. U obecných insolvenčních správců postačí uhrazení správního poplatku, přičemž ten je určen ZoIS částkou 5.000 Kč. V případě neúspěchu u zkoušky je poplatek za možnost opakování zkoušky zvýšen, a to na 7.000 Kč. Zákon také pamatuje na situace a do jisté míry žadatele sankcionuje, když se žadatel o vykonání zkoušky nedostaví na řádně přihlášený termín a svou neúčast řádně a nejpozději do pěti dnů

---

³⁴ STANISLAV, Antonín, KOZÁK, Jan. *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 14 – 16.

³⁵ PRCHAL, Lukáš. *Ministerstvo spravedlnosti chystá těžší zkoušky pro insolvenční správce* [online]. Právní rádce, 16.2.2017 [cit. 4.2.2019]. Dostupné na <<https://pravniciradce.ihned.cz/c1-65626420-ministerstvo-spravedlnosti-chysta-tezsi-zkousky-pro-insolvencni-spravce>>.

ode dne konání zkoušky omluví a zároveň požádá Ministerstvo o možnost konat zkoušku v jiném termínu. Poplatek se pak navyšuje na 7.000 Kč a v případě, že se žadatel nedostaví ani na tento termín a svou neúčast opět řádně omluví a zároveň požádá o další možnost konání zkoušky v jiném termínu, poplatek už činí celých 10.000 Kč. Co se týče poplatku u zkoušek zvláštních insolvenčních správců, ten je nižší a činní 3.000 Kč. Pro srovnání, ZoA určuje, že poplatek za vykonání advokátní zkoušky určí stavovský předpis a může činit nejvýše 10.000 Kč. Sdělení představenstva České advokátní komory stanovilo s účinností od 1.1.2013 poplatek za vykonání advokátní zkoušky ve výši 8.500 Kč. Zkušební řád Komory daňových poradců ČR určuje zase poplatek za vykonání kvalifikační zkoušky daňového poradce ve výši 7.000 Kč. Je tak patrné, že poplatek za vykonání příslušné zkoušky, je ve srovnání s insolvenčnímu správcí nejbližších povolání nejnižší právě u insolvenčních správců.

Organizace zkoušek je plně v kompetenci Ministerstva. Předtím než bude fyzická osoba vůbec připuštěna ke zkoušce, musí Ministerstvu prokázat, že splňuje veškeré povinné podmínky výkonu funkce insolvenčního správce, o kterých bylo pojednáno výše. Samotná zkouška je pak rozdělena do dvou částí – písemnou, na kterou v případě úspěchu navazuje ústní část. Písemná část je tvořena testem a případovou studií. Písemná část má prověřit znalosti uchazeče z občanského, obchodního a pracovního práva, občanského práva procesního, insolvenčního práva, správního práva včetně správního řízení, finančního práva včetně daňového řízení, řízení podniku, účetnictví a financování podniku.³⁶ Test byl do konce roku 2018 tvořen souborem předem zveřejněných otázek. Od 1.1.2019 Ministerstvo otázky revidovalo a žádný soubor, ze kterého jsou vybírány otázky, není doposud zveřejněn. Zkoušeny jsou čtyři základní okruhy, a sice problematika auditu, daní, obecného práva a exekucí a samozřejmě také insolvenčí.³⁷ Na test je počítačovým programem náhodně vybráno 70 otázek, ze kterých musí mít zkoušený správně alespoň 80 %. Pakliže žadatel bude v této dílčí části úspěšný, přejde se k hodnocení i druhé dílčí části písemné zkoušky – případové studie. Ta spočívá ve vyřešení nějakého ryze praktického problému, ke kterému může v rámci výkonu činnosti insolvenčního správce dojít.

Při písemné části je povoleno pracovat s právními předpisy a kalkulátorem. Jinak je tomu u ústní části, kdy smí uchazeč pracovat pouze s těmi materiály,

---

³⁶ § 3 odst. 2 Vyhlášky o zkouškách.

³⁷ *Jak zkouška probíhá* [online]. Justice.cz, [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<https://insolvency.justice.cz/zkousky-insolvenčních-spravcu/obecna-jak-zkouska-probiha/>>.

které dostane od členů zkušební komise. Podstatným faktem je, že byt' je písemná část zkoušky rozdělena do dvou dílčích částí, stále jde formálně o jeden celek. To má praktický důsledek v tom, že v případě, kdy uchazeč úspěšně složí test, ale již nenasbírá potřebný počet bodů u případové studie, znamená takový výsledek neúspěch u písemné části jako celku.

Na písemnou část zkoušky je vyhrazen čas v délce šesti hodin. Není však určeno, kolik minut (hodin) přísluší na test a kolik na případovou studii. Je tedy plně na úvaze každého uchazeče, jak se svým časem naloží. Nicméně je nutno pamatovat na složitost případové studie, která charakterem odpovídá nejbližší klauzurním pracím, jež bývají považovány za nejtěžší zkoušky právnických fakult, a tomu přímo odpovídá i čas potřebný k jejímu řádnému vypracování. V den konání zkoušky je každému jednotlivému uchazeči zvláště náhodně vytvořen test, resp. jeho otázky. Ke každé testové otázce je dáno pět možných odpovědí, přičemž správnou odpověď nemusí být žádné nebo mohou být také naopak všechny. Jedná se tedy o tzv. multiple-choice questions. Z valné většiny otázek je test složen otázkami z oblasti práva insolvenčního. Zbývající část je vyplněna ostatními okruhy uvedenými výše. Navazující případová studie je pak obdobně jako test vytvořena zásadně pro každý termín písemné části zkoušky. Případová studie obsahuje určitý případ, problém, či pouze nastíněnou situaci, kterou potenciálně může insolvenční správce během své činnosti řešit. Může jít např. o soupis majetkové podstaty nebo přezkum přihlášených pohledávek. Konkrétní řešení případové studie závisí na jejím obsahu a na formulaci jednotlivých otázek, neboť případové studie se mohou a rozumně musí lišit. Aby byla zaručena objektivita hodnocení, každá práce (test i případová studie) je znemožněna ke změnám a zpřístupněna je pouze Ministerstvu. Případové studie těch uchazečů, kteří splnili dílčí testovou část, jsou v anonymizované podobě předány dvou členné komisi pro hodnocení případových studií k vyhodnocení. Hodnotitelé tak neznají autora práce. Stejně tak uchazeči předem neznají členy hodnotící komise. Ta je jmenována ministrem spravedlnosti. Hodnocení případové studie pak probíhá tak, že každý z hodnotitelů vypracuje posudek, ve kterém popíše, jak se autor práce vypořádal se zadaným případem, jak aplikoval příslušné právní předpisy a zásady, jakož i jeho písemný projev. Práci nakonec ohodnotí procentuálním vyjádřením. Pro úspěšné složení případové studie je zapotřebí získat alespoň 80 % aritmetického průměru z obou vypracovaných hodnotících posudků. Dojde-li k tomu, že podle jednoho hodnotitele má být práce hodnocena jako úspěšná a přesto v důsledku aritmetického průměru práce nedosáhne 80 %, je taková práce předložena k rozhodnutí

zkušební komisi pro zkoušky. Ta nejpozději do pěti týdnů rozhodne o tom, zda je práce úspěšná.³⁸

Ústní části se pak účastní pouze uchazeči, kteří složili písemnou část, jak již bylo uvedeno výše. K ústním zkouškám jsou pozvánky zasílány pouze těm uchazečům, kteří splnili písemnou část již dříve v minulosti či se z předchozího termínu ústní zkoušky omluvili a této se neúčastnili. Lhůta k pozvání ke zkoušce musí být alespoň tři týdny před jejím konáním. Těm, kteří splnili písemnou část zkoušky se konání ústní části oznamuje pouze prostřednictvím internetových stránek insolvence.justice.cz a uchazeči tak sami musejí být aktivní podle zásady *vigilantibus iura scripta sunt*. Oproti písemné části lze pozorovat zásadní rozdíly spočívající ve veřejnosti ústní části a taktéž ve fungování zkušební komise. Tato komise je pětičlenná a je tvořena předsedou a jednotlivými členy. Je však usnášeníschopná pouze za předpokladu, že jsou alespoň tři její členové přítomni. To má pochopitelně za následek, že se komise ustavuje vždy ad hoc pro daný termín zkoušky. Vzhledem k přítomnosti členů komise je současně také oproti písemné části nyní dána možnost namítnout podjatost některého z členů komise. Zkoušeným uchazečům jsou dány otázky, případně témata ze zkoušených oblastí a je jim také dán čas na přípravu odpovědí. O tom, jestli uchazeč splnil ústní část, rozhoduje komise v neveřejné poradě, a to nadpoloviční většinou hlasů. Při paritě hlasů převažuje hlas předsedy komise. Výsledek ústní části je také zveřejněn na internetových stránkách insolvence.justice.cz. Jednotlivý uchazeči jsou vedeni pod čísla jednacímí. O celé zkoušce, jakož i o jejím průběhu se pořizuje protokol. Uchazeči musejí být schopni se perfektně orientovat v celé řadě právních předpisů a také v ne úplně zcela sjednocené judikatuře vyšších soudů.³⁹

Zajímavé je i srovnání úspěšnosti profesních zkoušek u jednotlivých insolvenčním správcům nejbližších povolání. Ke srovnání byla vybrána povolání advokátů, daňových poradců a mediátorů. U prvních dvou jmenovaných působí přímo profesní komora, na poli mediace funguje „pouze“ seznam mediátorů, který je informačním systémem veřejné správy spravovaný Ministerstvem, a do kterého musí být fyzická osoba, jež hodlá vykonávat funkci mediátora, povinně zapsána. Zkoušky u těchto povolání, kde působí profesní organizace, zpravidla připravuje a organizuje právě tato organizace. Zkoušky mediátorů a zkoušky insolvenčních správců jsou v gesci Ministerstva. Do této práce byla vybrána již zveřejněná a publikovaná data.

---

³⁸ ŠNOBLOVÁ, Zuzana, NĚMČÁK, Vítězslav. *Insolvenční správce*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 19 – 24.

³⁹ Tamtéž s. 27 – 34.

V roce 2018 bylo u vypsaných termínů zkoušek „obecných“ insolvenčních správců v písemné části zkoušky úspěšných 15,75 % uchazečů, kteří se dostavili ke zkoušce. U těchto úspěšných uchazečů tak byla splněna podmínka možnosti absolvovat i ústní část zkoušky. U té bylo v roce 2018 úspěšných celých 63 % uchazečů, kteří se dostavili ke zkoušce. Počet uchazečů o složení zkoušky insolvenčních správců přihlášených na jednotlivé termíny dosahuje u písemné části průměrně 37 osob. K ústní části se přihlásilo na termín průměrně 10 osob.

Osoby usilující o získání zvláštního povolení dosahují dle Ministerstvem zveřejněných dat 50 % úspěšnosti. Úspěšnost na jednotlivých termínech je však dána především přihlášeným počtem uchazečů. Ten se prakticky nemění a na každý termín bylo přihlášeno pouze v rozmezí 3 – 6 uchazečů. Díky tomu je dána poměrně překvapivě velká úspěšnost u zvláštních zkoušek. Pozoruhodným jevem, který lze pozorovat jak u obecných zkoušek, tak i u zvláštních zkoušek, je velký počet osob, který se ke zkoušce nedostavil. Objevují se i termíny, na které se nedostavil žádný z řádně přihlášených uchazečů o složení zkoušky. Průměrně se k písemné zkoušce insolvenčního správce nedostavilo 20 % původně přihlášených uchazečů. U ústní části toto číslo dosahuje dokonce 60 %. Ke zvláštní zkoušce se v roce 2018 nedostavilo průměrně 40 % uchazečů.⁴⁰

Výrazně vyšší úspěšnosti dosahují uchazeči o složení advokátních zkoušek. O roku 2013 do roku 2016 se účastnilo advokátních zkoušek více než tři a půl tisíce uchazečů o složení advokátní zkoušky, přičemž úspěšnost dosahuje až 75 %. Poměrně vysoká úspěšnost je i u uchazečů o výkon mediátora. Za tytéž roky dosahuje průměrná úspěšnost uchazečů zkoušek z mediace 50 %.⁴¹ Podobných výsledků u profesních zkoušek jako zájemci o výkon funkce insolvenčního správce dosahují uchazeči o výkon daňového poradenství. Dlužno však podotknout, že osoba usilující o výkon činnosti daňového poradce musí na rozdíl od ostatních výše uvedených povolání dosáhnout pouze bakalářského stupně vysokoškolského vzdělání. Za další se u tohoto povolání (spolu s mediátory) nepožaduje vykonání odborné praxe. Úspěšnost kvalifikačních zkoušek daňových poradců se pohybuje zhruba v rozmezí 10 – 30 %.⁴²

---

⁴⁰ *Zkoušky insolvenčních správců* [online]. Justice.cz, [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<https://insolvency.justice.cz/zkousky-insolvencnich-spravcu/>>.

⁴¹ LUHAN, Jan. *Zpráva předsedy zkušební komise ČAK* [online]. Bulletin-advokacie.cz, 22.9.2017 [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/zprava-predsedy-zkusebni-komise-cak>>.

⁴² ŠEVCOVICOVÁ, Edita. *Rozhovor s Editou Ševcovicovou – Zkoušky daňových poradců* [online]. Fucik.cz, 29.6.2017 [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<https://www.fucik.cz/publikace/rozhovor-s-editou-sevcovicovou-zkousky-danovych-poradcu/>>. A také BARTUŠKOVÁ, Zuzana. *Zkoušky na daňového poradce očima účastníka* [online]. Pohoda.cz, 26.5.2015 [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ze-zivota-danovych-a-ucetnich-odborniku/zkousky-na-danoveho-poradce-ocima-ucastnika/>>.

Z výše uvedeného plyne, že nejmenší úspěšnosti u profesních zkoušek dosahují osoby usilující o výkon funkce insolvenčního správce. Vzhledem ke stanoveným podmínkám, za kterých je osoba vůbec připuštěna ke zkoušce se dá spolehlivě tvrdit, že vysoká neúspěšnost uchazečů u zkoušek insolvenčních správců nepramení z nedostatku vzdělání ani praxe. Zkoušky insolvenčních správců lze oprávněně považovat za jedny z nejtěžších profesních zkoušek. Od roku 2019 navíc došlo ke ztížení zkoušek insolvenčních správců tím, že byly Ministerstvem revidovány testové otázky a změněn soubor otázek, ze kterého jsou otázky vybírány. Pravděpodobně to mělo také svůj odraz v podobě, že doposud jediný termín písemné části v roce 2019 zkoušek insolvenčních správců nesplnil ani jediný uchazeč.

2.4 Seznam insolvenčních správců

Seznam insolvenčních správců je veřejně dostupná evidence osob s oprávněním k výkonu činnosti insolvenčního správce a každý do ní může nahlédnout. Je vedle seznamu dlužníků součástí insolvenčního rejstříku a je veden a spravován Ministerstvem. Jeho největší význam spočívá v tom, že zásadně právě z něj vybírají insolvenční soudy, resp. předsedové krajských soudů, konkrétní insolvenční správce do jednotlivých řízení. Insolvenční správce je vybírán rotačním systémem tzv. kolečka.⁴³ K tomu blíže kap. 3. Seznam je rozdělen do obecné a zvláštní části, přičemž obecná část obsahuje údaje o „obecných“ insolvenčních správcích a zvláštní část údaje o insolvenčních správcích se zvláštním povolením. Rozdíl mezi jednotlivými částmi seznamu je také ve způsobu jejich vedení, neboť obecná část je vedena dle příslušných krajských soudů a část zvláštní se vede pro celé území České republiky. Právě způsob vedení obecné části působil dříve kontroverze, neboť někteří insolvenční správci měli zřízeno velké množství provozoven, což jim zajistilo větší nápad případů. Tomu měla zabránit rozsáhlá novela InsZ a ZoIS provedená zákonem č. 294/2013 Sb. V současné době smí mít insolvenční správci v obvodu každého okresního soudu jednu provozovnu, avšak v obvodu jednoho krajského soudu i více provozoven. Do seznamu insolvenčních správců se nicméně v případě konkursů zapíše podle obvodů krajských soudů jenom ta provozovna, ke které insolvenční správce připojil prohlášení o odborném zaměření na řešení úpadku dlužníka konkursem jako první v pořadí.⁴⁴ V případě změny ohledně některého z údajů zapisovaných do seznamu

---

⁴³ Nález Ústavního soudu ze dne 6. září 2016, sp. zn. IV. ÚS 3141/15, Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. června 2014, č. j. 2 VSOL 358/2014-B-17, sp. zn. KSOS 33 INS 26228/2013.

⁴⁴ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. června 2014, č. j. 2 VSOL 358/2014-B-17, sp. zn. KSOS 33 INS 26288/2013.

insolvenčních správců je insolvenční správce povinen změnu Ministerstvu ohlásit, jakož současně i tuto změnu prokázat. To neplatí pouze ve vztahu k údajům, které jsou Ministerstvu známy z jeho činnosti.

Mimo uvedení toho, kdy vzniklo insolvenčnímu správci oprávnění k výkonu činnosti, případně kdy osoba insolvenčního správce složila zvláštní zkoušky, se do seznamu zapisují také informace o pozastavení práva výkonu činnosti a zániku tohoto práva.

Ke dni zpracování této diplomové práce bylo v seznamu insolvenčních správců zapsáno 481 insolvenčních správců a 26 zvláštních insolvenčních správců.

3 Jmenování, odvolání a zproštění funkce insolvenčního správce

3.1 Jmenování do funkce

Insolvenčního správce jmenuje do funkce insolvenční soud, resp. jeho předseda. Vybírá přitom zásadně ze seznamu insolvenčních správců. Způsob výběru určuje tzv. rotační systém, kdy jsou jmenováni správci v řadě po sobě. Pořadí konkrétních správců je dáno datem zápisu jejich sídla, příp. provozovny do seznamu, a to na krajské úrovni v závislosti na tom, který insolvenční soud je obecným soudem dlužníka. Z tohoto důvodu je patrný zájem insolvenčních správců mít větší počet provozoven. Datum zápisu není možno ze seznamu zjistit. Tento systém nahradil dřívější nominační systém, kdy insolvenčního správce vybral vždy předseda insolvenčního soudu. To však působilo značnou nedůvěru ve spravedlivý proces a vzbuzovalo domněnky o klientelismu a korupci. I po zavedení rotačního principu se například Krajský soud v Ostravě ubíral stejným směrem a určoval insolvenčního správce dle svého uvážení (v souladu s minulým systémem), do čehož zasáhl až Ústavní soud, který jasně definoval jediný řádný a platný způsob ustanovování insolvenčních správců.⁴⁵

Jedná-li se o podaném návrhu na povolení reorganizace, či jde o dlužníka uvedeného v § 3 odst. 2 ZoIS (jakýkoliv způsob řešení úpadku), ustanovuje předseda insolvenčního soudu vždy zvláštního insolvenčního správce.

Zůstaly i nadále možnosti, kdy lze insolvenčního správce určit i jinak než za použití rotačního systému. První obsahuje § 25 odst. 1 druhá věta InsZ, druhou pak odst. 4 a třetí odst. 5 téhož ustanovení. Prvá varianta se vztahuje pouze k reorganizaci, a sice že insolvenční soud ustanoví tu osobu insolvenčním správcem, která je za něj určena v předloženém reorganizačním plánu. Dle druhé možnosti určuje správcem předseda insolvenčního soudu dlužníků, kteří tvoří koncern, stejnou osobu. To je však problematické zejména z důvodu samotné definice koncernu ve zvláštním zákoně a hlavně pak v nedostatku spočívající v nemožnosti insolvenčního soudu zjistit existenci koncernu.⁴⁶ Dle druhé varianty určuje předseda insolvenčního soudu správce tehdy, nelze-li využít rotační systém, či je-li to nezbytné se zřetelem k dosavadnímu stavu insolvenčního řízení, k osobě dlužníka a jeho majetkovým poměrům, k odborné způsobilosti insolvenčního správce, jeho dosavadní činnosti a zatížení. Postup je nutno vždy řádně odůvodnit. Toto by mělo být zpravidla aplikováno na vysoce

---

⁴⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 6. září 2016, sp. zn. IV. ÚS 3141/15.

⁴⁶ SIGMUND, Adam. Kdo, kdy a proč musí odhalit skutečného majitele korporace. *Bulletin advokacie*, 2017, č. 6, s. 40 – 43.

obtížná řízení velkých obchodních společností, které zaměstnávají i stovky a více zaměstnanců, s vysokým obratem dosahující částek až miliard korun či tam, kde je celospolečenský dopad.⁴⁷

Samotné rozhodnutí o určení osoby insolvenčního správce bývá ve většině případů obsaženo v rozhodnutí o úpadku v souladu s § 27 odst. 1 a § 136 odst. 2 písm. b) InsZ. V souvislosti s ustanovením předběžného správce však k rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce může dojít ještě před rozhodnutím o úpadku dlužníka. Proti takovým rozhodnutím je přípustné odvolání. U možností předsedy insolvenčního soudu jmenovat insolvenčního správce mimo rotační systém však odvolání přípustné není. Je tomu tak z důvodu, že předseda určuje správce svým opatřením dle § 4 odst. 1 Vyhlášky o jednacím řádu, které není rozhodnutím. Nejvyšší soud čteně judikoval, že nelze přezkoumávat podkladové opatření předsedy insolvenčního soudu vydané dle § 25 odst. 5 InsZ z důvodu, že jde o akt „hybridní“ povahy, jež je na pomyslné hranici mezi výkonem státní správy a rozhodovací činností soudu, a jež není svou povahou rozhodnutím.⁴⁸

3.2 Odvolání z funkce

InsZ terminologicky rozlišuje odvolání z funkce a zproštění funkce insolvenčního správce. Zjednodušeně by se odvolání z funkce dalo specifikovat jako zbavení funkce z důvodu, který není spatřován v žádném porušení povinnosti osoby správce a zproštění funkce naopak jako zbavení funkce pro porušení některé povinnosti insolvenčního správce. Odvolání insolvenčního správce se děje skrze dva postupy – věřitelský a soudní. Věřitelé se mohou na první schůzi věřitelů konané po přezkumném jednání usnést na změně insolvenčního správce. Schůzi věřitelů určí soud v rozhodnutí o úpadku. Pokud je úpadek řešen oddlužením, mohou věřitelé rozhodnout o odvolání (a také zvolení nového) insolvenčního správce tehdy, vyjádří-li takovou vůli věřitelé potřebné výše pohledávek.⁴⁹ Má tak být odstraněno riziko v podobě věřitele disponujícího více než polovinou pohledávek, který by mohl prosazovat své ekonomické zájmy v rozporu se zásadami insolvenčního řízení, čímž by byla současně reálně ohrožena víra ve vysoce odbornou činnost insolvenčního správce. V českém prostředí oddlužení však panuje vysoká pasivita věřitelů a odvolání insolvenčního správce věřiteli nebude v praxi příliš časté. Samotné rozhodnutí o odvolání z funkce soud nepotvrzuje. Pokud věřitelé zároveň ustanoví nového správce, soud již tuto skutečnost potvrzuje a akt

---

⁴⁷ VESELÝ, Petr. Lze vyměnit insolvenčního správce? Jak a proč?. *Bulletin advokacie*, 2017, č. 6, s. 54 – 55.

⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2017, sp. zn. 29 NSČR 105/2017.

⁴⁹ Dle § 47 odst. 1 InsZ se pro svolání věřitelské schůze v případě oddlužení požaduje iniciativa nadpoloviční většiny věřitelů, kteří přihlásili nadpoloviční většinu pohledávek.

má povahu rozhodnutí. Dojde-li k situaci odvolání insolvenčního správce věřiteli, aniž by byl zvolen nový, ustanovuje insolvenčního správce soud postupem výše uvedeným. Odvolání je přípustné pouze proti negativnímu závěru insolvenčního soudu. Aktivní legitimace svědčí pouze tomu věřiteli, který hlasoval pro přijetí usnesení. Větší kontrola a transparentnost činnosti insolvenčního správce má zajišťovat rovněž povinné podání zprávy o činnosti odvolaného správce. Je to i určitý servis pro nového správce za situace, kdy odvolaný správce např. nevykonával řádně svou funkci v části správy majetku dlužníka.⁵⁰

K odvolání insolvenčního správce z funkce přímo soudem dojde v následujících případech:

- z důležitých důvodů nemající původ v porušení jeho povinností,
- žádost insolvenčního správce,
- insolvenčnímu správci zaniklo právo výkonu činnosti, příp. bylo pozastaveno.

Insolvenční soud odvolá správce zpravidla po jeho slyšení a vyjádření. Ústavní soud připomíná, že výkon funkce insolvenčního správce není veřejným subjektivním právem a nelze s jistotou tvrdit, že jednou ustanovený správce bude zastávat svou funkci až do úplného skončení daného řízení. K jeho odvolání nicméně nemusí nutně vést pouze porušení jeho zákonem stanovených povinností.⁵¹

3.3 Zproštění funkce

Ke zproštění funkce dojde v důsledku porušení některé povinnosti insolvenčního správce. InsZ ve svém § 32 stanovuje možnost zprostit insolvenčního správce funkce poměrně extenzivně a neurčitě, když hovoří o řádném neplnění povinností, postupu v rozporu s požadavkem na odbornou péči anebo závažné porušení důležité povinnosti uložené zákonem či soudem. Ke zproštění může dojít i bez návrhu. Skutečnost, že správce dostatečně neinformuje dlužníka o svém postupu v rámci zpeněžování dlužníkovy majetku, jakož ani o účelnosti, případně hospodárnosti jeho úkonů, není samo o sobě důvodem vedoucím ke zproštění funkce. Dlužník by měl v takovém případě informovat soud s žádostí o výkon dohlédací činnosti nad postupem insolvenčního správce.⁵²

Jaké vadné jednání či postup je s to způsobit zproštění funkce, může napovědět § 35 InsZ. Nejvyšší soud podává, že důvodem ke zproštění může být zejm. neplnění povinností uložených správci právě v tomto ustanovení, tj. především skutečnost, že správce neuzavřel pojistnou

---

⁵⁰ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 111 – 113.

⁵¹ Nález Ústavního soudu ze dne 30. května 2017, sp. zn. IV. ÚS 2631/16.

⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2015, sp. zn. 29 NSČR 2/2014.

smlouvu o odpovědnosti za škodu (blíže viz kap. 5.3.), bezdůvodně neplní závazný pokyn soudu či zajištěného věřitele, nebo že zpeněžuje majetek vyloučený z majetkové podstaty, případně majetek, o kterém se vede řízení o vyloučení z majetkové podstaty. Naopak takovým důvodem nemůže být okolnost, kdy správce postupuje dle pokynů zajištěného věřitele.⁵³ Pochopitelně ke zproštění funkce nedochází pouze pro porušení povinností, ale soud zproští insolvenčního správce funkce také v případech zrušení konkursu, zastavení řízení či v případě splnění oddlužení.⁵⁴

---

⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2016, sp. zn. 29 NSČR 147/2016, Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2015, sp. zn. 29 NSČR 93/2014 uveřejněné pod č. 58/2016 Sbirky soud. rozh. a stanovisek, část občanskoprávní, obchodní a správní.

⁵⁴ § 313 odst. 3, § 405 odst. 3 a § 413 InsZ.

4 Druhy insolvenčních správců

Vedle „klasického“ insolvenčního správce zná právní řád také další v určitém ohledu zvláštní modifikace tohoto subjektu. InsZ obsahuje tzv. předběžného, odděleného a zvláštního insolvenčního správce. K těmto uvedeným je dále možno ještě uvést i zástupce insolvenčního správce.

4.1 Předběžný insolvenční správce

Předběžný insolvenční správce činí v daném insolvenčním řízení konkrétního dlužníka veškeré činnosti, které mu uloží insolvenční soud, přísluší mu práva a povinnosti, jež mu insolvenční soud vymezí, přičemž nemůže vybočit z rámce daného InsZ. Ustanovuje se nejpozději před rozhodnutím o úpadku. Insolvenční soud může určit, že předběžný insolvenční správce bude vykonávat svou činnost pouze do rozhodnutí o úpadku. Neučiní-li tak, má předběžný insolvenční správce rozhodnutím o úpadku dlužníka plnou působnost v daném insolvenčním řízení.⁵⁵

Insolvenční soud jmenuje usnesením předběžného správce formálně ve svém samostatném rozhodnutí týkající se čistě této věci, anebo jej může jmenovat skrze předběžné opatření.⁵⁶

Předběžného insolvenčního správce může insolvenční soud ustanovit v zásadě v kdykoli během insolvenčního řízení od jeho zahájení až do rozhodnutí o úpadku dlužníka. Podstatným faktem je, že naopak od ostatních dále rozvedených druhů insolvenčních správců, se na předběžné insolvenční správce aplikují přiměřeně ustanovení InsZ o insolvenčním správci, tj. zejm. že takový insolvenční správce musí být ještě před jmenováním do funkce v konkrétním insolvenčním řízení pojištěn proti odpovědnosti za škodu, kterou by mohl svou činností nebo činností svých zaměstnanců způsobit, a že bude vybrán ze seznamu insolvenčních správců, případně za splnění zvláštních podmínek mimo tento seznam.⁵⁷

Předběžný insolvenční správce zpravidla vykonává, pokud insolvenční soud neurčí jinak různá opatření vedoucí ke zjištění majetku dlužníka včetně jeho zajištění. To obnáší také prohlídky, sepis a ocenění majetku dlužníka, jenž patří do majetkové podstaty, a který dlužník nemá u sebe. Dále takový správce uděluje dlužníkovi souhlas či pokyn

---

⁵⁵ § 27 InsZ.

⁵⁶ K tomu např. ust. § 82 odst. 1 a 2 písm. a), § 84 odst. 2, § 88 odst. 1, § 112 odst. 1 a 2, § 123 InsZ.

⁵⁷ MARŠÍKOVÁ Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 47.

k určitému nakládání s majetkem náležejícím do majetkové podstaty nebo přijímá za dlužníka plnění z dlužníkových závazků. Vede-li dlužník podle zvláštních právních předpisů účetnictví či daňovou evidenci, přezkoumává správce i jejich vedení.⁵⁸

Nedojde-li k situaci, kdy by se předběžný správce stal rozhodnutím o úpadku insolvenčním správcem, je takový předběžný správce povinen poskytnout nově jmenovanému správci potřebnou součinnost, jakož i podat veškeré informace o své stávající činnosti a výsledcích a současně mu předat i všechny doklady, jež má ve své moci.⁵⁹

Tento správce má nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů co do části svého podílu, kterému odpovídá zejm. rozsah a náročnost jeho činnosti, jakož i délka doby, po kterou vykonával funkci. Tato se uspokojuje primárně z majetkové podstaty.⁶⁰

4.2 Oddělený insolvenční správce

Důvod pro ustanovení odděleného správce by se dal zjednodušeně charakterizovat jako podjatost původně jmenovaného insolvenčního správce. Zproštění funkce již jmenovaného insolvenčního správce a jmenování do funkce jinou osobu by působilo rozpor se základními zásadami insolvenčního řízení, tj. především hospodárnosti a efektivnosti. Insolvenční soud má pravomoc jmenovat odděleného správce např. v situaci, kdy je podle § 24 InsZ insolvenční správce vyloučen z insolvenčního řízení, neboť je zde důvod pochybovat o jeho nepodjatosti s ohledem na jeho poměr k dané věci nebo k osobám účastníků řízení, a to bez ohledu na to, zda tyto skutečnosti insolvenční správce oznámil.⁶¹ Speciální ustanovení § 34 InsZ pak rozvádí, že insolvenční soud ustanoví odděleného insolvenčního správce tehdy, je-li již jmenovaný insolvenční správce vyloučen z některých úkonů pro svůj poměr k některému věřiteli (či jeho zástupci) a současně není dán důvod k úvaze, že by takový vztah mohl ovlivnit činnost insolvenčního správce z celkového pohledu.⁶²

Mgr. Taranda uvádí, že „*oddělený insolvenční správce má eliminovat střety mezi insolvenčním správcem a některými osobami, které zpochybňují správcovu nepodjatost.*“. K tomu by mohlo dojít v případě advokáta a současně i insolvenčního správce v jedné osobě,

---

⁵⁸ MARŠÍKOVÁ Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 47-48.

⁵⁹ § 136 odst. 5 InsZ.

⁶⁰ § 5 a § 6 odst. 1 Vyhlášky o odměně, § 27 odst. 3, § 38, § 39, § 146 odst. 3 InsZ.

⁶¹ § 24 odst. 1 InsZ.

⁶² § 34 odst. 1 InsZ.

který by poskytoval právní služby jednomu z věřitelů dlužníka a následně by byl tomuto dlužníku jmenován insolvenčním správcem.⁶³

Insolvenční správce je povinen postupovat s náležitou odbornou péčí. Věřitelský výbor nicméně není schopen zajistit, aby tak insolvenční správce postupoval. Insolvenční správce je nezávislý na věřitelích dlužníka, přestože InsZ dává zajištěným věřitelům jistá práva (dávat insolvenčnímu správci pokyny ke správě či zpeněžení majetku, jenž je předmětem zajištění věřitele). Udělování těchto pokynů se však nerovná funkční závislosti ve smyslu ust. § 34 InsZ. Ustanovení o odděleném insolvenčním správci lze aplikovat pouze na ty případy, kdy jde o podjatost jmenovaného insolvenčního správce v poměru k jednomu či více věřitelů dlužníka.⁶⁴

Byl-li správce odvolán ze své funkce v insolvenčním řízení na schůzi věřitelů, dává InsZ možnost insolvenčnímu soudu ustanovit tohoto odvolaného insolvenčního správce k přezkumu pohledávky, jež před odvoláním z funkce popřel a současně též k vedení incidenčních sporů a uplatňování majetkových práv vůči věřiteli, který na schůzi věřitelů hlasoval pro jeho odvolání z funkce. To má zabezpečit, aby do funkce insolvenčního správce nebyla cíleně jmenována osoba (malá skupina osob), která by byla v úzké vazbě na věřitele a také zpravidla ekonomicky motivována k vedení insolvenčního řízení v zájmu konkrétního věřitele a dle jeho pokynů. Věřitel by jinak mohl ovládnout řízení a mohl by být uspokojen v rozporu se zásadou poměrného uspokojení na úkor ostatních věřitelů a v konečném důsledku i dlužníka.⁶⁵ Vrchní soud v Praze uvádí, že důvodem k úvaze o podjatosti insolvenčního správce může být s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem skutečnost jmenování insolvenčního správce věřiteli na schůzi věřitelů, jejichž pohledávky popřel insolvenční správce, kterého tyto věřitelé posléze odvolali a následně si zvolili nového.⁶⁶

4.3 Zvláštní insolvenční správce

Zvláštní insolvenční správce by se dal charakterizovat jako osoba mající odbornou, speciální kvalifikaci. Tato osoba musí mimo další podmínky taktéž složit zvláštní zkoušku a musí jí být Ministerstvem uděleno zvláštní povolení. Osobu do této funkce jmenuje

---

⁶³ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 122.

⁶⁴ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. října 2012, č. j. 3 VSOL 455/2012-B-1039, sp. zn. KSBR 37 INS 398/2010.

⁶⁵ Důvodová zpráva k InsZ, s. 82.

⁶⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. prosince 2009, č. j. 1 VSPH 655/2009-B-50, sp. zn. KSUL 45 INS 797/2009.

insolvenční soud a zpravidla také upraví vztah k již jmenovanému insolvenčnímu správci. Zákon výslovně stanoví, že insolvenční soud jmenuje zvláštního insolvenčního správce pro „výplatu nároku uživatelů platebních služeb nebo držitelů elektronických peněz postupem stanoveným zákonem upravujícím platební styk.“⁶⁷

Dále může být činnost a specializace zvláštního insolvenčního správce zaměřena na dlužníka, jenž je například obchodníkem s cennými papíry, deponitářem nebo organizátorem trhu s investičními nástroji. Soud může jmenovat tohoto správce do funkce také u specifických řízení jako je řízení s mezinárodním prvkem, celním právem či právem zahraničního obchodu. Lze usoudit, že u takových případů, ve kterých bude nezbytná vysoká odbornost správce, bude tím spíše vyvstávat větší potřeba jmenování zvláštního správce.⁶⁸

Přestože je bezpochyby oblast zpeněžování majetkové podstaty významnou a důležitou částí insolvenčního řízení, o čemž svědčí mimo jiné i bohatá soudní judikatura či množství odborné publikace na toto téma, InsZ explicitně uvádí, že tato problematika není sama o sobě důvodem pro ustanovení zvláštního insolvenčního správce. Vrchní soud v Olomouci nicméně ve své rozhodovací praxi dovodil, že zpeněžování obrovských průmyslových celků lze pokládat za určitou speciální (zvláštní) činnost, ke které je nezbytná ekonomická znalost a zkušenosti. Soud se také zabýval skutečností, že do funkce zvláštního insolvenčního správce může být ustanovena i osoba bez zvláštního povolení. S odkazem na § 22 odst. 2 InsZ může být dle jeho názoru ustanovena osoba zvláštním insolvenčním správcem i přesto, že není zapsána v seznamu zvláštních insolvenčních správců, pokud splňuje obecné kvalifikační předpoklady ke svému ustanovení.⁶⁹ Na tuto praxi reaguje důvodová zpráva k revizní novele InsZ, která říká, že takový názor budí kontroverzi. Výše uvedený postup soudu by také mohl popírat InsZ garantované právo věřitelů jmenovat na schůzi věřitelů nového insolvenčního správce, neboť zpeněžování majetků náležejícího do majetkové podstaty je alfou omegou činnosti insolvenčního správce při řešení úpadku dlužníka konkursem.⁷⁰

---

⁶⁷ § 35 odst. 3 InsZ.

⁶⁸ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 124.

⁶⁹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. července 2010, č. j. 3 VSOL 222/2010-B-256, sp. zn. KSBR 39 INS 398/2010.

⁷⁰ Důvodová zpráva k revizní novele InsZ, s. 10.

5 Odpovědnost insolvenčního správce

Zákonodárce nastavil povinnosti insolvenčního správce, jakož tím i jeho odpovědnost poměrně široce a ne zrovna jasně. Ustanovení dotýkající se odpovědnosti insolvenčního správce nalezneme jak v InsZ, tak i ve speciálních zákonech, jakým je např. ZoIS či v podzákoných právních pramenech jako například ve vyhlášce o provozovnách nebo vyhlášce o jednacím řádu. Není také žádnou výjimkou, že jsou insolvenčnímu správci ukládány povinnosti soudními rozhodnutími jednotlivých insolvenčních soudů a pokyny věřitelských orgánů. Taková disperze staví insolvenční správce do poměrně nesnadné pozice, kdy musí postupovat velmi obezřetně, neboť jsou právními předpisy, případně soudními rozhodnutími stanoveny sankce nikoliv zanedbatelné hodnoty. InsZ jakož i ZoIS předpokládají, že funkce insolvenčního správce bude svěřena k tomu velmi profesně způsobilé osobě. ZoIS mimo v podstatě obligátní svéprávnosti (plné způsobilosti k právním úkonům) a bezúhonnosti požaduje po fyzické osobě, aby dosáhla magisterského vzdělání na vysoké škole ve státě Evropské unie, složila zkoušku insolvenčního správce, vykonávala příslušnou profesní praxi alespoň tři roky, měla uzavřeno pojištění odpovědnosti za škodu, jež by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce a současně by také osoba usilující o výkon insolvenčního správce měla disponovat personálním a materiálním kapitálem.⁷¹

5.1 K povinnostem insolvenčního správce

Mezi nejzákladnější povinnosti insolvenčního správce by šlo řadit zpracovávání a přezkum jednotlivých přihlášených pohledávek věřitelů a s tím spojené případné popěrné úkony, lustrace dlužníkovu majetku, který by mohl náležet do majetkové podstaty a její správa a případné zpeněžení či řádná součinnost a komunikace s insolvenčním soudem, eventuálně věřitelskými orgány. Přesto judikatura soudů vychází a usnází se na skutečnosti, že insolvenční správce je jakýmsi orgánem sui generis a nevystupuje jako orgán veřejné moci. Insolvenční správce nerozhoduje mocensky o právním postavení ostatních subjektů insolvenčního řízení. Jedná svým jménem, ale na účet dlužníka a při výkonu funkce připojuje své označení insolvenčního správce.⁷² Insolvenčnímu správci ukládá současný InsZ jeho činnosti konat svědomitě s náležitou odbornou péčí. Toto bylo obdobně obsaženo už za dřívější právní úpravy v ZKV. Judikatura českých soudů nicméně při svém výkladu šla ještě dále a dovodila,

---

⁷¹ § 6 odst. 1 ZoIS.

⁷² Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. září 2009, sp. zn. III. ÚS 2101/09, Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. září 2016, sp. zn. 21 Cdo 508/2016.

že u insolvenčních správců je přítomen citlivý prvek, a sice že jde při jejich činnosti o správu cizího majetku (ať již jde o majetek dlužníka či majetek třetích osob, na který je nazíráno jako na součást majetkové podstaty). Z toho důvodu má být v rámci jejich činnosti postupováno s vyšším stupněm péče, než-li s „pouhou“ péčí řádného hospodáře, ale vyžaduje se tzv. odborná péče.⁷³ Takto vymezené kritérium může být značně problematické, neboť má správce zároveň dbát společnému zájmu věřitelů. Zejména v případě různých veřejnoprávních povinností hrozí střet zájmů věřitelů se zásadami insolvenčního řízení. Zájmy jednotlivých věřitelů se mohou podstatně rozcházet s ohledem na jejich subjektivitu a právní postavení se zájmy samotného úpadce. Odborná literatura říká, že by měl být insolvenční správce profesionálem plně respektujícím cíle a účel insolvenčního řízení. To se například projevuje v povinnosti správce zjišťovat při soupisu majetkové podstaty majetek dlužníka i nad rámec dlužníkovy sdělení. Za tímto účelem může spolupracovat s věřiteli dlužníka a také s orgány veřejné správy, zaměstnavatelem dlužníka, exekutory, probíhalo-li před insolvenčním řízením také řízení exekuční či například s různými finančními institucemi jako jsou banky nebo pojišťovny.⁷⁴

Zásada insolvenčního řízení spočívající v jeho vedení způsobem, který vylučuje nespravedlivé poškození nebo naopak zvýhodnění jednoho z účastníků řízení spolu s požadavkem na rychlost, hospodárnost a co největší míru uspokojení věřitelů dlužníka nachází svůj podstatný odraz také v činnosti insolvenčního správce. Tomu je uložena povinnost vynaložit veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, aby byli dlužníkovi věřitelé uspokojeni v co největší míře v souladu s právními předpisy.

K zajištění dostatečné informovanosti dlužníka, věřitelů dlužníka, insolvenčního soudu a v konečném důsledku i všech třetích osob⁷⁵ podává insolvenční správce každé tři měsíce zprávu o stavu řízení (informační povinnost). Lhůta může být insolvenčním soudem upravena jinak. K zajištění této informační povinnosti slouží zejména hrozba uložení pořádkové pokuty či pokuty za spáchání přestupku podle ZoIS. Pokuta je poněkud přísná, neboť ji lze využít i opakovaně a podle InsZ ji lze udělit až do výše 200.000 Kč, nicméně jednání insolvenčního správce rezignujícího na předkládání pravidelných zpráv (spíše v kombinaci s porušením i dalších povinností) může naplňovat i znaky přestupku podle ZoIS a sankce tak může rázem dosáhnout až výše pěti miliónů. Dá se však předpokládat, že případná pokuta atakující tuto

---

⁷³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2016, sp. zn. 29 ICdo 49/2014.

⁷⁴ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 127-129.

⁷⁵ Insolvenční rejstřík je podle § 419 odst. 1 a 3 InsZ veřejně přístupným informačním systémem veřejné správy.

hranici bude uložena spíše jen pro nejzávažnější porušení povinností pro největší obchodní společnosti insolvenčních správců.⁷⁶

Je logické, že zveřejňované informace v insolvenčním rejstříku potřebuje znát i dlužník, jehož se insolvenční řízení týká. To mimo jiné vyplývá z § 5 písm. a) InsZ, kdy nesmí být žádný účastník insolvenčního řízení nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn. Dlužník je za účastníka řízení explicitně označen InsZ. Proto projeví-li dlužník zájem o sdělení informace, jak bude insolvenční správce postupovat v jeho insolvenčním řízení například při zpeněžování majetku náležejícího do majtkové podstaty, mělo by se dlužníkovi dostat potřebných informací, aby se k postupu insolvenčního správce mohl jakkoli vyjádřit. V praxi však mohou nastávat takové případy, kdy je dlužník, u kterého byl zjištěn úpadek, ve výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody pro spáchání trestného činu dle TrZák. V důsledku toho je dlužník vykonávající tento trest podstatně omezen (oproti jiným úpadcům) v možnosti zjišťovat informace o průběhu jeho insolvenčního řízení, neboť zpravidla nemá přístup k insolvenčním rejstříku. I přesto jsou jeho práva vztahující se k insolvenčnímu řízení dostatečně chráněna. Například speciálním doručováním listin, právem nahlížet do spisu či právem požádat insolvenční soud o nápravu případného vadného stavu v rámci jeho dohlédací činnosti. Dlužník má i v případě výkonu trestu nepodmíněného odnětí svobody právo komunikovat s insolvenčním soudem i s insolvenčním správcem, byť zpravidla písemnou formou. Dlužník také může využít právních služeb advokáta, skrze kterého může činit právní jednání. Dále také dlužník může požádat ředitele věznice o rozhovor a požadovat, aby mu byl umožněn přístup do insolvenčního rejstříku. Tato práva dlužníka mají pro insolvenčního správce důsledek, že není jeho povinností takového dlužníka informovat o svém postupu šířeji či prostřednictvím více prostředků než jiného dlužníka.⁷⁷

I přesto, že je v insolvenčním řízení patrný zájem po co nejvyšší transparentnosti (srov. informace uváděné v insolvenčním rejstříku), je insolvenční správce povinen zachovávat o určitých skutečnostech mlčenlivost. Pod povinnou mlčenlivost jsou zahrnuty ty informace, o kterých tak stanoví zvláštní právní předpis a insolvenční správce k nim přišel do styku právě v souvislosti s výkonem své funkce. Typicky tak může jít o obchodní tajemství, informace

---

⁷⁶ § 81 odst. 2 InsZ a § 36b odst. 4 písm. f) ZoIS; ŠIKEL, Lukáš. *Podle nové metodiky čekají na insolvenční správce pokuty ve výši 5 milionů korun* [online]. Právní rádce.cz, 28.3.2017 [cit. 24.1.2019]. Dostupné na <<https://pravnihradce.ihned.cz/c1-65674760-podle-nove-metodiky-cekaji-na-insolvenčni-spravce-pokuty-ve-vysi-5-milionu-korun>>.

⁷⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2015, sp. zn. 29 NSČR 93/2014 uveřejněné pod č. 58/2016 Sbírkou soud. rozh. a stanovisek, část občanskoprávní, obchodní a správní.

pro daňové účely a utajované informace.⁷⁸ Mlčenlivosti však může být zbaven, a to osobou, v jejímž zájmu insolvenční správce zachovává mlčenlivost, případně insolvenčním soudem. Touto povinností je vázán i po skončení výkonu funkce. Jsou jí také vázáni i osoby uvedené v předešlé kapitole.⁷⁹ Vrchní soud v Praze vyložil v rámci své rozhodovací praxe povahu rozhodnutí insolvenčního soudu o zbavení mlčenlivosti insolvenčního správce. Insolvenční správce uzavřel s advokátní kanceláří smlouvu, jejímž předmětem bylo zpracování právní analýzy, a to výhradně pro potřeby insolvenčního správce v rámci výkonu jeho funkce. Stanoviska, ke kterým dospěla advokátní kancelář, však byla kryta smluvní povinností mlčenlivosti. Prvostupňový soud neshledal důvod ke zproštění insolvenčního správce povinnosti mlčenlivosti. Proti tomuto rozhodnutí následovalo odvolání, které Vrchní soud v Praze odmítnul z důvodu, že není přípustné. Soud dospěl k závěru, že usnesení o (ne)zbavení mlčenlivosti insolvenčního správce je svou povahou rozhodnutím v rámci dohlédací činnosti insolvenčního soudu, proti kterému není odvolání přípustné.⁸⁰

Insolvenční správce je zpravidla povinen účastnit se osobně soudních jednání zahrnujících především přezkumné jednání, schůzi věřitelů, incidenční spory či dalších jednání důležitých pro insolvenční řízení (schůzky s realitními kancelářemi, znalci, dražebníky, etc.). Za účelem zjištění stavu movitých i nemovitých věcí koná insolvenční správce místní šetření v místech, kde se nachází majetek tvořící majetkovou podstatu. Je tak zřejmé, že není možné po insolvenčním správci požadovat jeho bezpodmínečnou účast v jeho provozovně či sídle po celou úřední dobu. V souladu se ZoIS může insolvenční správce vykonávat svou činnost ve více provozovnách, pokud k nim má vlastnické nebo užívací právo (např. nájem). Není proto vždy v možnostech insolvenčního správce být přítomen osobně ve své provozovně a může pověřit určitými činnostmi své zaměstnance.⁸¹

Pro insolvenční správce není zákonem zřízena profesní komora v pravém smyslu jako je tomu například u advokátů. Insolvenční správci se tak mohou sdružovat do Asociace insolvenčních správců, která je nicméně pouze dobrovolným sdružením. Ta má za cíl mimo jiné zvyšování efektivnosti, rychlosti, důvěryhodnosti a transparentnosti insolvenčních řízení

---

⁷⁸ ŠÍNOVÁ, Renata, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Irena a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 178.

⁷⁹ § 27 odst. 3 a § 35 odst. 2 InsZ.

⁸⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. května 2016, č. j. 1 VSPH 1168/2015-B-292, sp. zn. KSCB 28 INS 1350/2014.

⁸¹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. června 2014, č. j. 2 VSOL 358/2014-B-17, sp. zn. KSOS 33 INS 26288/2013.

a také se snaží chránit zájmy jejich jednotlivých členů.⁸² I přes neexistenci autonomní profesní organizace existují mechanismy zabezpečující řádný výkon činnosti insolvenčního správce. Dohled nad výkonem činností insolvenčních správců tak vykovává insolvenční soud a Ministerstvo. Ministerstvo je oprávněno v mezích své pravomoci kontrolovat, zda jsou splněny podmínky pro výkon funkce insolvenčního správce u jednotlivých osob nebo prověřovat podněty a skutečnosti, které jsou způsobilými důvody pro pozastavení, anebo zrušení povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce při nejzávažnějších skutečnostech. S ohledem na právní jistotu jsou dány taxativní důvody, pro které může být činnost insolvenčního správce pozastavena, případně zrušena. Ministerstvo pozastaví činnost konkrétnímu insolvenčnímu správci v případech, kdy upadne do úpadku, je vzat do vazby ve smyslu TrZák, nastoupí trest odnětí svobody podle TrZák, je mu uložen pravomocný trest zákazu činnosti týkající se výkonu jeho činnosti podle TrZák případně je-li mu pozastaveno právo výkonu činnosti insolvenčního správce ohlášenému společníku veřejné obchodní společnosti či zahraniční obchodní společnosti. Ministerstvo však může insolvenčnímu správci pozastavit činnost též v případě kdy bylo zahájeno řízení o omezení svéprávnosti jeho osoby podle zákona o zvláštních řízeních soudních, nebo v případech, kdy je proti osobě insolvenčního správce vedeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem jeho funkce nebo také pro úmyslný trestný a současně je ohrožena důvěra v jeho řádný výkon funkce. Ministerstvo může rozhodnout o pozastavení jeho činnosti, bylo-li s insolvenčním správcem zahájeno insolvenční řízení, kdy předmětem je jeho úpadek (hrozící úpadek). V těchto případech má Ministerstvo právo rozhodnout, zda přikročí k pozastavení činnosti. Ministerstvo zruší povolení insolvenčního správce k výkonu činnosti za předpokladu, že přestal splňovat podmínky k vydání tohoto povolení. Na úvaze Ministerstva o zrušení povolení jsou případy uložení opakovaných sankcí – pokut a napomenutí, případně pak sankce podle InsZ. Ministerstvo však musí brát na zřetel povahu dotčených povinností a také počet a charakter již dosud uložených sankcí.⁸³

Další řadu povinností obsahuje Vyhláška o jednacím řádu. Ta však obsahuje spíše toliko formální povinnosti při práci s přihláškami pohledávek.

Nejčastější povinnost, která je ze strany insolvenčních správců porušována, a kvůli které jsou insolvenční správci zproštěni funkce (kap. 3.3) u insolvenčních řízení vedených

---

⁸² *Asociace insolvenčních správců* [online]. Asis.cz, [cit. 27.1.2019]. Dostupné na <<http://www.asis.cz/asociace/poslani/>>.

⁸³ FRONC CHALUPECKÁ, Kristýna, CZUDEK, Damian. *Odpovědnost v insolvenčním právu*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 84-86.

u Krajského soudu v Brně, v Ostravě a v Ostravě, pobočka v Olomouci, je povinnost podávat pravidelné zprávy insolvenčnímu soudu, případně zajištěným věřitelům a dalším osobám, o své činnosti. K této povinnosti náleží rovněž zanedbání předložení zprávy o přezkumu, o plnění oddlužení, o stavu řízení, zprávy pro oddlužení či provedení soupisu majetkové podstaty. Drtivá většina těchto zpráv se podává na předepsaném formuláři. Dalším důvodem porušení povinnosti vedoucí ke zproštění funkce bývá absence provedení přezkumu přihlášek pohledávek. Skrze poměrně široce nastavenou povinnost insolvenčních správců jednat s odbornou péčí by se k této povinnosti dala pravděpodobně podřadit i povinnost podávat pravidelné zprávy. Z praktického hlediska je poněkud zarážející, že právě tato povinnost je insolvenčními správci nejčastěji porušována, neboť ve většině případů jde u podávání zpráv a spíše rutinní činnost, při které není zapotřebí vyvíjet neúměrnou činnost. Zůstává však otázkou, na kolik se tímto projevuje povinnost užívat ke styku se soudem předepsaných formulářů. Takové zjištění by si vyžádalo rozsáhlou analýzu subjektivních názorů na tuto problematiku jednotlivých insolvenčních správců. Nicméně obecně je užívání formulářů insolvenčními správci spíše kritizováno, k tomu viz vyjádření prezidenta Asociace insolvenčních správců v kap. 6.

5.2 K samotné odpovědnosti insolvenčního správce za škodu

Co se týče srovnání současného InsZ s jeho předchůdcem ZKV, tak dnešní zákon již obsahuje svou vlastní speciální úpravu odpovědnosti insolvenčního správce za způsobenou škodu při výkonu jeho činnosti. ZKV v tomto odkazoval na obecný právní předpis – občanský zákoník.

V první řadě je třeba uvést, že odpovědnost insolvenčního správce za škodu je objektivní, tedy vůbec se nezkoumá otázka zavinění. Existuje však liberační důvod, jehož naplněním se může správce odpovědnosti za škodu zprostit. A sice musí správce prokázat, že ačkoliv vynaložil veškeré myslitelné úsilí, které na něm lze požadovat, nemohl vzniku škody zabránit.⁸⁴

Insolvenční správce, jak již bylo uváděno výše, v rámci výkonu své funkce spravuje majetkovou podstatu dlužníka. InsZ počítá s tím, že budou v průběhu insolvenčního řízení vznikat nové závazky a tyto označuje jako pohledávky vzniklé za majetkovou podstatou. Věřitelé pohledávek za majetkovou podstatou musí mít určitou jistotu uspokojení

---

⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2016, sp. zn. 29 ICdo 49/2014.

jejich pohledávek a podle InsZ se uspokojují přednostně. To znamená, že na ně může být plněno kdykoliv po rozhodnutí o úpadku dlužníka, aniž by se uplatňovaly u insolvenčního soudu, nýbrž přímo u osoby s dispozičním oprávněním k majetkové podstatě. Tou však není vždy insolvenční správce, ale za určitých okolností jím může být i dlužník. Insolvenční správce však odpovídá věřiteli pohledávky za majetkovou podstatou za škodu, jež mu vznikne v důsledku jednání insolvenčního správce v důsledku čehož tato pohledávka tak nemohla být uspokojena. Insolvenční správce se může liberovat odpovědností za škodu za situace, kdy objektivně nemohl poznat, že majetková podstata nepostačí k uspokojení věřiteli pohledávky za majetkovou podstatou. Toto však musí zároveň prokázat a důkazní břemeno tak leží právě na něm.⁸⁵

Subjektivní promlčecí doba, v rámci které musí být právo poškozeného na náhradu škody vůči insolvenčnímu správci uplatněno, je oproti klasické promlčecí době snížena na dva roky. Rozhodnou skutečností pro počátek běhu lhůty je nabytí vědomosti poškozeného o výši škody a současně též odpovědnosti insolvenčního správce. Objektivní promlčecí doba je pak tři letá. Může však nastat situace, kdy dojde ke vzniku škody v souvislosti se spácháním trestného činu správce podle TrZák, a v takovém případě se promlčecí doba prodlužuje až na deset let od skončení insolvenčního řízení.⁸⁶

V případě, kdy se věřitel dožaduje uspokojení své pohledávky za majetkovou podstatou, případně pohledávky postavené jí na roveň, a nebude se svým nárokem uspokojen, nejde o incidenční spor, jak by se mohlo prima facie zdát. Nejde jen o pouhou teoretickou záležitost, nýbrž má tato skutečnost důležitý praktický dopad. Věřitel bude nucen se s takovým svým nárokem obrátit na obecný soud insolvenčního správce podle ustanovení OSŘ. Naproti tomu, půjde-li o porušení povinností na straně insolvenčního správce při uspokojování této pohledávky, InsZ už explicitně říká, že se jedná o incidenční spor. Tento spor by již řešil insolvenční soud. Aktivní legitimace k podání žaloby však nepřísluší pouze věřiteli, který se cítí dotčen na svých právech, nicméně svědčí všem věřitelům, neboť jde o škodu vzniklou na majetkové podstatě.⁸⁷

Povinnost insolvenčního správce počínat si s odbornou péčí zahrnuje mimo jiné i majetkovou podstatu řádně udržovat a spravovat. Za správu majetkové podstaty

---

⁸⁵ FRONC CHALUPECKÁ, Kristýna, CZUDEK, Damian. *Odpovědnost v insolvenčním právu*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 81-82.

⁸⁶ § 37 odst. 3 InsZ.

⁸⁷ SUCHÁ, Anna. *Za chyby se platí aneb k odpovědnosti insolvenčního správce* [online]. Epravo.cz, 13.6.2013 [cit. 25.1.2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/za-chyby-se-plati-aneb-k-odpovednosti-insolvenčního-spravce-91694.html>>.

se například považuje její ochrana před odstraněním, zničením, poškozením nebo odcizením majetku, jenž do ní náleží, počínat si tak, aby se rozmnožila, je-li to možné. Zadá-li však insolvenční správce určitou činnost, ke které je sám povinen, jiné osobě, a to bez souhlasu věřitelského výboru, nese takový náklad sám insolvenční správce. I v případě, kdy věřitelský výbor vysloví svůj souhlas s delegací některých činností insolvenčního správce na třetí osoby, se insolvenčnímu soudu vyhrazuje právo rozhodnout o odepření uznání tohoto vynaloženého nákladu. Takové náklady by se pak neuspokojovaly z majetkové podstaty a správce by byl povinen náklad nést ze své odměny. Pokud tak insolvenční správce v rozporu s odbornou péčí přenese část výkonu svých činností na jiné osoby bez souhlasu věřitelského výboru, odpovídá za škodu z toho vzniklou, resp. nese tyto vícenáklady. K opačnému řešení nemůže dojít ani v případě, kdy by takovým jednáním insolvenčního správce došlo k rozšíření majetkové podstaty, neboť byl porušen zákon a šlo tak o protiprávní jednání. Samotné zadání činnosti třetí osobě zůstává v platnosti.⁸⁸ V této situaci vyslovil Nejvyšší soud pozoruhodný postup. Porušení povinností insolvenčním správcem je jeho osobní majetkovou odpovědností. Nenahradí-li insolvenční správce dobrovolně majetkovou škodu, kterou svým jednáním způsobil porušením právních povinností a která vznikla majetkové podstatě, insolvenční soud tohoto správce zproští funkce a k vymáhání částky, jež představuje způsobenou škodu, přistoupí nový insolvenční správce.⁸⁹

5.3 Povinné pojištění odpovědnosti pro případ způsobení škody

V § 23 InsZ je zakotvena povinnost insolvenčního správce mít uzavřenou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, jež by mohla jeho činností vzniknout. Toto pojištění musí trvat po celou dobu jeho funkce.⁹⁰ Minimální výše limitu pojištění pro insolvenční správce je upravena Vyhláškou o pojištění insolvenčních správců. Tento prováděcí předpis formuluje výši minimální pojistného limitu vždy zvlášť pro obecného insolvenčního správce, insolvenčního správce se zvláštním povolením a pro veřejné obchodní společnosti a zahraniční společnosti. Pro obecného insolvenčního správce fyzickou osobu je minimální pojistný limit stanoven na výši jeden milion korun, pro insolvenčního správce se zvláštním povolením pak částkou deseti miliónů korun a konečně pro právnické osoby se tento limit stanoví součtem částek, které by byly stanoveny jejich ohlášeným společníkům. Důležitou okolností je,

---

⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2013, sp. zn. 29 Cdo 1141/2011.

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2014, sp. zn. 29 Cdo 1043/2012.

⁹⁰ DEUTSCH, Erich. Úloha, postavení a pojetí insolvenčního správce v kontextu zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). *Daně a finance*, 2007, č. 5, s. 3 – 5.

že limit platí vždy pouze pro každou jednu pojistnou událost.⁹¹ Zajímavé je srovnání minimálních pojistných limitů povinného pojištění advokátů a insolvenčních správců v České republice. Povinné pojištění advokátů stanoví ZoA, konkrétně jeho § 24a. Tento zákon podobně jako je tomu u ZoIS odkazuje na jiný právní předpis. Avšak pouze co do úpravy pojistných limitů u samostatných advokátů, případně advokátů působících ve sdružení a kteří se rozhodli nevyužít tzv. hromadného pojištění advokátů. Pojištění výše uvedeného okruhu advokátů je upraveno v usnesení představenstva České advokátní komory č. 4/2009 Věstníku ze dne 15.9.2009. Pozoruhodným faktem je požadavek nižšího pojistného limitu u insolvenčních správců, nežli u samostatných advokátů. Ti ať už využijí hromadného pojištění advokátů či nikoliv a rozhodnout se uzavřít individuální smlouvu o pojištění odpovědnosti, musí mít pro svou činnost sjednaný pojistný limit minimálně pět miliónů korun, tedy pětkrát více než insolvenční správce. Zpravidla je to dáno rizikem vzniku větší škody, neboť advokát nezdědka poskytuje svému klientovi právní pomoc v souvislosti s majetkem značné hodnoty. Pomyslná mince se však zase otáčí „ve prospěch“ insolvenčního správce se zvláštním povolením. Dá se však předpokládat, že u tohoto typu insolvenčního správce bude limit pojištění násobně vyšší než zákonné minimum s ohledem na mimořádnou citlivost, náročnost a odbornost jejich činnosti. Tak například zvláštní insolvenční správce Mgr. Monika Cihelková měla pro řízení vedeném pod sp.zn. MSPH 90 INS 20878/2016 sjednáno pojištění na 50 miliónů korun, další insolvenční správce se zvláštním povolením JUDr. Ing. Pavel Fabian na svých oficiálních internetových stránkách⁹² uvádí pojištění v minimální zákonné výši nebo renomovaná veřejná obchodní společnost AS Žižlavský má dle svých oficiálních internetových stránek⁹³ sjednáno základní profesní pojištění na částku 300 miliónů korun.

---

⁹¹ § 2 Vyhlášky o pojištění insolvenčních správců.

⁹² *Advokátní kancelář FABIAN & PARTNERS, insolvenční správce* [online]. Fabianpartners.cz, [cit. 27.1.2019]. Dostupné na <<http://www.fabianpartners.cz/cz/advokatni-kancelar/>>.

⁹³ *Žižlavský, advokátní kancelář, Specialisté na insolvenční právo* [online]. Zizlavsky.cz, [cit. 27.1.2019]. Dostupné na <<http://www.zizlavsky.cz/o-nas>>.

6 Vybrané činnosti insolvenčního správce

Insolvenční správce provádí soupis majetkové podstaty prakticky okamžitě od rozhodnutí o úpadku dlužníka a ustanovení do funkce. Vychází přitom hlavně ze seznamu majetku, který předkládá dlužník a dále z provedené lustrace majetku. Na základě § 43 a § 43 InsZ zjišťuje správce zejména od státních orgánů, exekutorů, bankovních a spořitelních institucí, jakož i od dalších povinných orgánů majetek dlužníka. Do majetkové podstaty zapíše především věci movité a nemovité, finanční prostředky, obchodní podíly a dlužníkovy pohledávky, ale také například dlužníkovu příjem. Nezřídka kdy insolvenční správce zapisuje do majetkové podstaty také věci, jež jsou ve vlastnictví třetích osob, a to z důvodu plnění z neúčinného právního úkonu. Sepsaný majetek se pak zpravidla zpeněžuje. Zpeněžení může probíhat formou dražby, soudního prodeje podle OSŘ či prodejem mimo dražbu. Insolvenční soud také zpravidla vymezuje podmínky, za jakých je správce povinen majetek zpeněžit.⁹⁴

Za další významnou činnost insolvenčního správce lze spolehlivě označit přezkum přihlášek pohledávek a následné sestavení seznamu přihlášek. Správce zkoumá, zda přihláška byla přihlášená včas a zda splňuje veškeré náležitosti, tj. zejm. zda je podána předepsaným způsobem na formuláři, právní důvod pohledávky, výši, pravost, vykonatelnost a zda případně nezanikla či nedošlo k promlčení. V případě, že přihláška obsahuje vady nebo je neúplná, vyzve správce daného věřitele k doplnění přihlášky, příp. k její opravě. Výsledek provedeného přezkumu najde svůj odraz v seznamu přihlášených pohledávek, který obsahuje stanoviska insolvenčního správce ke každé pohledávce. Tento seznam se dá označit za zásadní, neboť jsou na jeho základě uspokojováni jednotliví věřitelé. Slouží také jako podklad pro následné přezkumné jednání, na kterém může dojít k popření některé z pohledávek.⁹⁵

Insolvenční správce je také, jak již bylo uvedeno výše, povinen podávat insolvenčnímu soudu průběžné zprávy (např. o plnění reorganizačního plánu, o přezkumu, o plnění oddlužení, o jednání s dlužníkem, o splnění oddlužení). Veškeré tyto zprávy se podávají na stanoveném formuláři. Povinnost jednat se soudem výhradně skrze formuláře soud dostává více do role úřadu (moc výkonná). Formuláře svými nároky ukládají dotčeným osobám další povinnosti nad zákonný rámec. Je nepřípustný stav, kdy by měl být odepřen přístup k soudu, protože účastník nevyužil předepsaný formulář.⁹⁶ Formuláře také čelí četné kritice ze strany

---

⁹⁴ ŠEVČÍK, Daniel, ŠEBESTA, Jiří. Majetková podstata a její zpeněžení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9, s. 33 – 35.

⁹⁵ RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení. Komentář*. C. H. Beck, 2014, s. 158 – 169.

⁹⁶ ŠEVČÍK, Daniel. *Právní závaznost pokynu a formulářů vyžadovaných soudy* [online]. *Insolvenční sevcik.cz*, 23.4.2016 [cit. 17.2.2019]. Dostupné na <<http://www.insolvenční-sevcik.cz/novinky/seznam.htm>>.

odborné veřejnosti pro jejich technické chyby a absenci různých důležitých údajů. Pochopitelný je také vytýkaný nedostatek spočívající v neustálém opakování téhož. Soudy také zastávají zcela odlišné postoje na jejich vyplňování (např. ve způsobu podpisu formuláře). Neexistuje žádný závazný pokyn Ministerstva, který by stávil na jisto, v jaké podobě se mají formuláře předkládat. V kombinaci s nejednotným postupem soudů používání formulářů působí insolvenčním správcům spíše obtíže.⁹⁷

---

⁹⁷ VESELÝ, Petr, HAŠOVÁ, Klára. *Formuláře v oddlužení – co soudce, to názor* [online]. ePravo.cz, 12.12.2017 [cit. 17.2.2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/formulare-v-oddluzeni-co-soudce-to-nazor-106798.html>>.

7 Odměňování insolvenčních správců

7.1 Odměna

Primárně za účelem řádného plnění povinností insolvenčního správce není tato funkce čestnou, ale náleží za její výkon zákonem daná odměna. Celá řada povinností spolu s velkou odpovědností, se kterými úzce souvisí požadavek na velkou odbornost insolvenčních správců, přímo vyžaduje poskytnutí odměny za výkon takové činnosti. Odměna insolvenčních správců jakož i náhrada jejich hotových výdajů vzniklých při výkonu jejich činnosti je zakotvena v § 38 InsZ. Způsob určení výše odměny a náhrady hotových výdajů je pak upraven prováděcí Vyhláškou o odměně. Insolvenční soud zpravidla jmenuje insolvenčního správce do určitého řízení současně s rozhodnutím o úpadku dlužníka. Mezi rozhodnutím o úpadku a schválením konkrétního způsobu řešení tohoto úpadku však insolvenční správce již je jmenován do funkce a vykonává povinnosti uložené mu zejména InsZ. To lze pozorovat zpravidla u oddlužení plněním splátkového kalendáře. Takové období může trvat jeden měsíc, avšak jsou i případy, kdy trvá celou řadu měsíců. Bylo by nanejvýš nespravedlivé, kdyby insolvenčním správcům za tuto dobu nenáležela žádná odměna. Vytvořila se ustálená rozhodovací praxe soudů, podle které přísluší insolvenčnímu správci odměna za toto období stejně jako by už bylo rozhodnuté o způsobu řešení úpadku. V případě, kdy insolvenční správce vykonává činnost ještě před schválením oddlužení plněním splátkového kalendáře, soud o jeho odměně rozhoduje na základě § 5 Vyhlášky o odměně a určuje ji zejména s přihlédnutím k délce doby, rozsahu a náročnosti činnosti.⁹⁸ Výše odměny spolu s náhradou hotových výdajů, jež insolvenčnímu správci vznikly v souvislosti s výkonem funkce a jejich způsob výpočtu závisí na konkrétním způsobu řešení dlužníkovy úpadku. Insolvenční soud může také za určitých podmínek odměnu insolvenčního správce snížit nebo zvýšit. Ke snížení může dojít zejména v případě porušení některé z povinností insolvenčního správce.⁹⁹

V zásadě existují tři plátcí odměny insolvenčního správce. Nejméně častým je jím samotný navrhovatel, jenž podal insolvenční návrh.¹⁰⁰ Dále to může být stát a pak nejčastěji dlužník, kterému byl insolvenční správce jmenován. Navrhovatel, který podává insolvenční návrh hradí odměnu insolvenčního správce zpravidla pouze tehdy,

---

⁹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. června 2014, č. j. 2 VSOL 292/2014-B-60, sp. zn. KSOL 16 INS 7593/2009.

⁹⁹ § 38 odst. 3 InsZ.

¹⁰⁰ V současné době jsou však nejčastěji insolvenční navrhovatelé přímo dlužníci žádající o povolení oddlužení. Před revizní novelou InsZ však mohli téměř neomezeně podávat insolvenční návrhy i věřitelé jiné osoby (dlužníka) a docházelo tak k šikanózním návrhům a zjevnému zneužití práva.

není-li majetek osoby, ohledně níž se insolvenční návrh podává, dostačující. V takových případech insolvenční soud uloží navrhovateli povinnost složit zálohu na náklady insolvenčního řízení. Z té se následně hradí odměna spolu s hotovými výdaji insolvenčního správce. Záloha činí 50.000 Kč v případě podání insolvenčního návrhu proti právnické osobě a 10.000 Kč proti fyzické osobě. Naopak nejčastěji bude odměnu insolvenčního správce hradit sám dlužník. Na tuto skutečnost lze nahlížet jak pozitivně, tak negativně. Insolvenční správce fakticky působí jako manažer dlužníkovy majetku a za takovou službu lze pochopitelně očekávat odměnu. Na druhé straně lze uvažovat názor, že pokud musí hradit odměnu insolvenčního správce sám dlužník, děje se tak na úkor věřitelů, kteří o tuto sumu dostanou na své pohledávky méně, než by tomu bylo v případě, kdy by odměnu insolvenčního správce hradil například stát. České právo však upřednostňuje způsob hrazení odměny insolvenčního správce samotným dlužníkem. Právní charakter odměny je vyjádřen jako pohledávka za majetkovou podstatou. To má za následek, že se tato pohledávka uspokojuje jako první v pořadí. Není-li možný ani jeden ze dvou výše popsaných způsobů hrazení odměny, nastupuje na místo jejího plátce stát. To však pouze do části, která nemůže být uhrazena způsoby výše uvedenými a vždy maximálně do částky 50.000 Kč.¹⁰¹

Přesný způsob stanovení odměny se liší v závislosti na tom, jakým konkrétním způsobem je řešen dlužníkův úpadek. V případě řešení úpadku konkursem jsou určující faktory pro výpočet odměny následující skutečnosti: počet přezkoumaných přihlášek pohledávek věřitelů za dlužníkem a výtěžek získaný zpeněžením majetku určený k rozdělení jednotlivým věřitelům. U druhého jmenovaného bodu pak Vyhláška o odměně ještě rozlišuje, zda se rozděluje výtěžek zpeněžení zajištěného či nezajištěného majetku. Vyhláška o odměně pak výslovně stanovuje, že v případě konkursu činí odměna insolvenčního správce nejméně 45.000 Kč. Výše uvedené však vychází z premisy, že bude v řízení zpeněžen alespoň nějaký majetek dlužníka. Nedojde-li však ke zpeněžení žádného majetku, je vyloučeno, aby byla insolvenčnímu správci účtována odměna stejně jako by byl majetek zpeněžen. V takovém případě je nutné aplikovat speciální ustanovení § 5 Vyhlášky o odměně a odměnu insolvenčního správce určí insolvenční soud na základě doby, rozsahu a náročnosti činnosti insolvenčního správce v daném řízení. Opačný postup by insolvenční správce jmenované do insolvenčních řízení, ve kterých se nezpeněžoval majetek dlužníka, a díky čemuž tak byla

---

¹⁰¹ KOVÁŘOVÁ, DANIELA a kol. *Odměna advokáta. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 69.

i činnost tohoto insolvenčního správce vykonávána v nižším rozsahu, oproti obsahově rozsáhlejšímu řízení, nepřiměřeně zvýhodňoval.¹⁰²

V případě prvního uváděného bodu při řešení úpadku konkursem je odměna počítána za každou přezkoumanou přihlášku pohledávky, která však musí být zařazena do seznamu přihlášených přihlášek. Za každou takto přezkoumanou přihlášku pohledávky náleží insolvenčnímu správci 1.000 Kč. Je určena maximální hranice, která se uplatní především u řízení s velkým počtem věřitelů, a to na částku jednoho milionu korun.¹⁰³

Odměna určená na základě výtěžku zpeněžení podněcuje insolvenčního správce, aby si počínal jako řádný hospodář ve smyslu, aby měl záměr majetek zpeněžit za co nejvyšší částku. Odměna je určena procentním podílem z výtěžku zpeněžení a případně též i pevnou částkou. Procentuální podíl se vždy snižuje s vyšším výtěžkem zpeněžení, avšak vždy se zvětšuje pevná částka odměny. To platí jak u zpeněžení zajištěného majetku, tak i u toho nezajištěného. Výnosy ze zpeněžení majetku v rámci konkursů tvoří největší část odměny insolvenčních správců.

Za výtěžek zpeněžení majetku se však považují pouze ty finanční prostředky, jež byly získány reálným zpeněžením (prodejem) majetkových hodnot. Tím však nejsou finanční prostředky získané do majetkové podstaty jako mimořádný příjem dlužníka z dědického řízení. Insolvenční správce v takovém případě nevyvíjí žádnou činnost, kterou by zpeněžoval majetek ve smyslu InsZ a nejedná se tak o výtěžek ze zpeněžení majetku. V důsledku toho si nemůže nárokovat odměnu z finančních prostředků získaných tímto způsobem.¹⁰⁴ Opačně je tomu v případě, kdy dlužník nabyde od třetí osoby hmotný dar. Dlužník je povinen tento dar za trvání schváleného způsobu řešení úpadku (zejm. oddlužení) použít na mimořádnou úhradu věřitelům. Způsob, jak tak učíní, je že takový hmotný dar předá insolvenčnímu správci ke zpeněžení. V tomto případě již jde o klasické zpeněžování, kdy insolvenční správce vyvíjí účelnou činnost k získání finančních prostředků pro věřitele dlužníka a za tuto činnost mu přísluší odměna spolu s případnou náhradou hotových výdajů.¹⁰⁵

V případě reorganizace je hlavní náplní činnosti insolvenčního správce dohlížení nad činnostmi dlužníka, tj. zda dochází k řádnému plnění reorganizačního plánu. Obdobně

---

¹⁰² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2010, sp. zn. 29 NSČR 27/2010, Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. března 2013, č. j. 2 VSPH 999/2012-B-23, sp. zn. KSUL 43 INS 14227/2011.

¹⁰³ § 2a Vyhlášky o odměně.

¹⁰⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5. května 2017, č. j. 4 VSPH 808/2017-B-23, sp. zn. KSPA 60 INS 12065/2014.

¹⁰⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. června 2016, č. j. 4 VSPH 928/2016-B-47, sp. zn. KSCB 28 INS 19746/2014.

jako u konkursu Vyhláška o odměně přiznává insolvenčnímu správci odměnu za přezkum přihlášek pohledávek. K tomu dále insolvenčnímu správci přísluší odměna za každý započatý měsíc následující po rozhodnutí o povolení reorganizace. Pro první rok reorganizace je odměna určena z dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu za poslední účetní období, jež předchází podanému insolvenčnímu návrhu. V dalších letech se odměna určuje z dvanáctinásobku průměrného měsíčního obratu za účetní období předchozího roku trvání reorganizace. Vyhláška o odměně obsahuje tabulku s ročními obraty a podle toho, jaký měl dlužník v daném roce obrat, je určena měsíční odměna insolvenčního správce. Odměna u reorganizace však může být i odlišná, a to na základě rozhodnutí schůze věřitelů. S takovou výší odměny však musí souhlasit rovněž insolvenční správce.¹⁰⁶

Nabytím právní moci rozhodnutí, jímž se povoluje reorganizace, se současně ruší omezení dispozičních oprávnění dlužníka, ke kterým došlo přímo na základě zákona nebo podle rozhodnutí insolvenčního soudu. Díky tomu je k inkasu pohledávek¹⁰⁷ oprávněn sám dlužník a nikoliv ustanovený insolvenční správce. Případné vymáhání pohledávek dlužníka není zpeněžením majetku a není možné aplikovat ustanovení pro určení výše odměny jako u konkursu. Vymáhal-li však insolvenční správce pohledávky dlužníka, u kterého byla povolena reorganizace, nepřísluší mu za tyto úkony odměna a zůstává mu pouze nárok na náhradu případných hotových výdajů.¹⁰⁸

Pravděpodobně nejčastější odměna insolvenčního správce je za probíhající oddlužení. Vyhláška o odměně zde obsahuje více proměnných, dle kterých se určuje odměna. Oddlužení může být řešeno oblíbeným splátkovým kalendářem nebo zpeněžením majetkové podstaty. Při zpeněžení majetkové podstaty se odměna insolvenčního správce určuje obdobně jako v případě konkursu. V případě plnění splátkového kalendáře platí měsíční odměna ve výši 750 Kč, jde-li o oddlužení fyzické osoby – jednotlivce. Jelikož InsZ umožňuje společné oddlužení manželů, počítá s touto skutečností též prováděcí Vyhláška o odměně. U oddlužení manželů se měsíční odměna správce navyšuje na částku 1.125 Kč. Do § 38 odst. 1 InsZ byla novelou č. 64/2017 Sb. včleněna věta, že insolvenční správce má též nárok v případě oddlužení na odměnu z počtu přezkoumaných přihlášených pohledávek, a to ve výši 25 % částky určené jako odměna za tutéž činnost v konkursu. Toto ustanovení však nebylo promítnuto do Vyhlášky o odměně. Novelizovaná úprava by se tak měla užít v případech, kdy o úpadku

---

¹⁰⁶ § 2 a §2a Vyhlášky o odměně.

¹⁰⁷ Inkasem pohledávek se zpravidla rozumí mimosoudní proces vymáhání pohledávek, jež zahrnuje písemnou, telefonickou či osobní urgenci dlužníka s cílem působit na něj, aby dobrovolně uhradil svůj dluh vůči věřiteli.

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2017, sp. zn. 29 NSCR 13/2016.

dlužníka, jakož i o povolení oddlužení bylo rozhodnuto před účinností novely InsZ. Při opačné úvaze a dodatečně založeném nároku insolvenčního správce na odměnu by došlo ke zkrácení míry uspokojení nezajištěných věřitelů a taktéž by byla ohrožena schopnost dlužníka splatit alespoň 30 % svých dluhů.¹⁰⁹

Nejsou ani neobvyklá řízení, ve kterých působí více insolvenčních správců. Jejich odměna se určuje podílem s ohledem na délku doby, po kterou vykonávali činnost, její rozsah a náročnost. Nelze určovat každému jednotlivému správci, jenž působil v insolvenčním řízení, odměnu samostatně. Premisa Vyhlášky o odměně v této situaci spočívá v tom, že odměna insolvenčního správce bude vždy jednotná. A to bez ohledu na to, zda v řízení působil jediný správce, či jich bylo více.¹¹⁰

7.2 Náhrada hotových výdajů

Insolvenčnímu správci přiznává InsZ mimo odměny též náhradu jeho hotových výdajů vynaložených v insolvenčním řízení. S ohledem na charakter činnosti jimi budou zpravidla cestovní výdaje (např. za účelem ohledání aktiv dlužníka, účast na soudních jednáních), jízdné, poštovné, telekomunikační poplatky, znalecké posudky a různá vyjádření odborníků včetně případných překladů apod.¹¹¹

Insolvenčnímu správci nezřídka kdy také vznikají náklady na archivaci dokumentů dlužníka, kterou je povinen zajišťovat. InsZ ukládá v ustanovení § 313 odst. 2 insolvenčnímu správci povinnost zajišťovat evidenční a odbornou správu dokumentů vzniklých z činnosti dlužníka, případně jeho právních předchůdců. Tyto činnosti však již není povinen provádět. Insolvenční správce tak zpravidla zajistí provádění těchto činností specializovanou osobou, neboť sám nedisponuje potřebnými materiálními vybavením. Náklady z takto vzniklých služeb nejsou kryty odměnou ani náhradou hotových výdajů a jsou proto nutnými výdaji podle § 7 odst. 3 Vyhlášky o odměně.¹¹²

Insolvenční správce je oprávněn dát se v soudním řízení zastoupit advokátem. To také za situace, kdy je insolvenční správce sám i advokátem. Náklady vzniklé za zastupování insolvenčního správce advokátem pak budou v případě soudního řízení náklady řízení.

---

¹⁰⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. března 2018, č. j. 4 VSPH 398/2018-B-15, sp. zn. KSPH 62 INS 9811/2017.

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2015, sp. zn. 29 NSČR 54/2013.

¹¹¹ MARŠÍKOVÁ Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 75 – 76.

¹¹² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. října 2015, č. j. 1 VSPH 363/2015-B-41, sp. zn. KSPL 54 INS 13299/2011.

Insolvenční správce však není oprávněn dát se zastoupit v incidenčním sporu advokátem, který je zaměstnancem daného insolvenčního správce. V souladu s § 15a a § 15b ZoA, může advokát vykonávat advokacii v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti či zahraniční společnosti. Advokacii pak vykonává jménem zaměstnavatele a na jeho účet, tedy nikoliv samostatně. Pokud bychom zvolili opačný postup ad absurdum, musel by insolvenční správce jakožto účastník incidenčního sporu a současně zaměstnavatel nejprve zplnomocnit k zastupování sám sebe jako advokáta a následně svého zaměstnance jako zaměstnaného advokáta. Proto v takovém případě nemůže odměna za zastupování v soudním řízení náležet k nákladům řízení.¹¹³

7.3 Vyúčtování

Samotné vyúčtování své odměny a náhrady hotových výdajů provede insolvenční správce v konečné zprávě. Pokud se v daném řízení konečná zpráva nepodává, pak ve zprávě o své činnosti. Totéž platí i pro další druhy správců popsané v kap. č. 4 této diplomové práce. V případě, že je insolvenční správce zproštěn funkce a insolvenční řízení probíhá dále, vyčíslí správce svou odměnu a hotové výdaje ve své zprávě o činnosti. Tyto částky však insolvenční soud schválí až v rámci úkonů, kdy se ukončuje insolvenční řízení.¹¹⁴

Pro účely odvádění případné DPH není důležité, kdy insolvenční správce provedl určitou činnost, ale kdy dojde k poskytnutí služby. Tehdy nastává zdanitelné plnění. Služba poskytovaná insolvenčním správcem končí až vyúčtováním jeho odměny a hotových výdajů v podané konečné zprávě. Takové plnění se považuje za uskutečněné až v momentu nabytí právní moci rozhodnutí, kterým insolvenční soud schválil odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce.¹¹⁵ Dále se v souvislosti plátcovstvím insolvenčních správců DPH a jeho vlivem na odměnu, resp. její výši, zabýval Vrchní soud v Praze. Současný § 38 odst. 2 InsZ stanovuje maximální částku, kterou bude na odměně a náhradě hotových výdajů hradit insolvenčnímu správci stát. Vrchní soud v Praze dospěl v rámci výkladu práva k závěru, že tato hranice nezahrnuje DPH. Nelze trestat ty insolvenční správce, kteří jsou plátcí DPH, neboť by byly jinak znevýhodněny oproti správcům, kteří plátce této daně nejsou.

---

¹¹³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. ledna 2011, sp. zn. 10 Cmo 171/2010, uveřejněné pod č. 119/2011 Sbírky soud. rozh. a stanovisek, část občanskoprávní, obchodní a správní.

¹¹⁴ MARŠÍKOVÁ Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 75.

¹¹⁵ HEPPEROVÁ, Eva. Insolvenční poradna, na dotaz odpovídá insolvenční správce se zvláštním povolením Mgr. Ing. Eva Hepperová. *Konkursní noviny*, 2014, roč. XVII, č. 6, s. 18.

Pokud by tato částka byla za všech okolností konečnou, ten insolvenční správce, který by byl plátcem daně z přidané hodnoty, by fakticky obdržel nižší odměnu.¹¹⁶

---

¹¹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. ledna 2016, č. j. 3 VSPH 381/2015-B-17, sp. zn. KSHK 41 INS 7259/2014.

Závěr

Předložená diplomová práce se zabývala osobou insolvenčního správce jako zvláštního subjektu insolvenčního práva, a to zejména z pohledu podmínek, které musí uchazeči usilující o vykonávání této funkce splňovat, jaké povinnosti jsou insolvenčním správcům kladeny a v neposlední řadě na důležitou složku odměňování insolvenčních správců.

V první kapitole bylo nastíněno základní a výchozí představení insolvenčního správce. Byla ve stručnosti shrnuta historie a vývoj tohoto procesního subjektu od římského práva. Tato práce si nikterak nekladla za cíl pojednat detailně o historii insolvenčních správců. Dále byla uvedena aktuální právní úprava dotýkající se vymezeného tématu.

Ve druhé kapitole byly analyzovány podmínky kladené na uchazeče o výkon činnosti insolvenčního správce, přičemž nejprve byly podrobeny zkoumání podmínky a předpoklady pro tzv. „obecné“ správce. Byť právní řád ČR s pojmem obecný insolvenční správce nepracuje, tato práce ho užívá z důvodu snazší orientace a pochopení textu. Pozornost si zaslouží zejména dílčí kap. 2.3 o zkouškách insolvenčních správců. Byla provedena analýza zkoušek za poslední kalendářní rok, a to jak u obecných, tak i u zvláštních správců. Současně byly srovnány profesní zkoušky s ostatními nejbližšími povoláními – advokáty, daňoví poradci, zapsaní mediátoři. Zkoušky insolvenčních správců ze srovnání vyplývají jako absolutně nejtěžší, resp. s nejnižším procentem úspěšných uchazečů. V rámci prováděné analýzy byl také objasněn způsob ustanovování jednotlivých zkušebních komisí. Pozoruhodným faktem je, že i přesto, že uchazeči o složení profesní zkoušky nevědí dopředu o složení zkušební komise na daném termínu, dochází velmi často k omlouvám z termínu zkoušky a nedostavení se ke zkoušce. Nepřítomnost na přihlášeném termínu také dosahuje vysokých čísel – k písemné části se nedostaví v průměru na 22 % řádně přihlášených uchazečů; k ústní části se pak nedostaví v průměru 53 % uchazečů. S ohledem na požadavek vysokoškolského vzdělání magisterského stupně a odborný výkon alespoň tříleté praxe (shodně jako u advokátů), jakož i široce nastavenou odpovědnost podobně jako u advokátů, je poněkud nepřiměřená obtížnost zkoušek ve srovnání s advokáty, jejichž uchazeči dosahují u profesních zkoušek daleko vyšší míry úspěšnosti. U ostatních nejbližších povolání vždy chybí některý podstatný požadavek pro výkon činnosti, který je u insolvenčních správců (odborná praxe či magisterský stupeň vysokoškolského vzdělání), proto je nasnadě, že by i jejich zkoušky neměly dosahovat takové obtížnosti jako zkoušky insolvenčních správců. V kombinaci s veškerými obligatorními požadavky na výkon funkce a následnými povinnostmi a širokou odpovědností

však s přihlédnutím k náročnosti podobných profesních zkoušek hodnotím zkoušky insolvenčních správců spíše jako nepřiměřeně náročné.

Ve třetí kapitole bylo rozebráno ustanovování správců do funkce tzv. kolečkem či rotačním systémem a také další legální způsoby. Ústavní soud „odsoudil“ postup zastávaný dříve Krajským soudem v Ostravě, kdy docházelo k obcházení primárního způsobu jmenování. Dále byly v této kapitole popsány rozdíly mezi odvoláním z funkce a zproštěním funkce. Byť zákon dává věřitelům možnost odvolat insolvenčního správce, není tato možnost v praxi příliš využívána. To je zapříčiněno pouhou pasivitou věřitelů. Převážně tak bude k odvolání správce docházet přímo soudem. Ke zproštění funkce může dojít jak z důvodu negativních, tak i pozitivních. Insolvenční soud zproští insolvenčního správce funkce pro porušení jeho povinností nebo také v případě zrušení konkursu, zastavení řízení či v případě splněného oddlužení. Pro které porušení povinností bývají insolvenční správci nejčastěji zproštěvání funkce, je blíže uvedeno v kap. 5.1. Toto zařazení se jeví jako vhodnější, neboť kap. č. 5 se věnuje konkrétním povinnostem, kdežto kap. č. 3 spíše procesu uvedených skutečností.

Následující kapitola pojednává o speciálních typech insolvenčních správců, které rozeznává InsZ. Zákon upravuje dále ještě tzv. hostujícího správce a zástupce insolvenčního správce, nicméně považuji za zásadní podat ucelený přehled a analýzu uváděných typů insolvenčních správců, a to s ohledem na téma této práce i její rozsah. V zásadě se veškerá ustanovení o insolvenčním správci aplikují obdobně i na analyzované typy správců. Zajímavá a prakticky využitelná je zejména úvaha o odděleném správci, kdy je prvotně insolvenčním správcem jmenována osoba, která jako advokát dříve vykonávala právní služby pro dlužníka či pro jeho věřitele, čímž by mohlo dojít ke střetu zájmů a vzniku pochybností o správcově nepodjatosti a následném odborném postupu.

Pátá kapitola je věnována povinnostem a odpovědnosti insolvenčního správce. Zejména odpovědnost není příliš jasně dána. S přijetím InsZ došlo alespoň k přijetí speciální úpravy odpovědnosti a není proto třeba vycházet z obecného právního předpisu. V souladu s požadavkem na odborný postup je nastavena objektivní odpovědnost insolvenčního správce za škodu. Jako nejtěžší následek vzniku škody z důvodu porušení povinností na straně insolvenčního správce lze chápat především možné spáchání trestného činu porušení povinností při správě cizího majetku podle § 220 TrZák. Zůstaneme-li však v intencích insolvenčního práva, je insolvenční správce primárně povinen způsobenou škodu nahradit. K tomuto účelu taktéž slouží povinné pojištění. Nejvyšší soud přináší praktický postup, kdy škoda nebude insolvenčním správcem uhrazena. Takový správce by měl být své funkce dle § 32 InsZ zproštěn

a na jeho místo by měl nastoupit správce nový, který by vymáhal škodu po zproštěném insolvenčním správci ve prospěch majetkové podstaty.

Předposlední kapitola uvádí a ve stručnosti analyzuje další důležité činnosti insolvenčního správce, které nebyly předmětem rozboru v předchozích kapitolách, a není možné je opomenout. Tedy jde zejména o provedení soupisu majetkové podstaty, kdy insolvenční správce zkoumá, zjišťuje a oceňuje majetek, jenž by mohl spadat do majetkové podstaty, dále pro následné kroky v daném insolvenčním řízení zásadní přezkou příhlášených pohledávek a vytvoření jejich seznamu. K dalším činnostem patří také podávání průběžných zpráv (např. o plnění oddlužení, o přezkumu). Pozoruhodnou skutečností je, že právě tato činnost bývá ze strany insolvenčních správců nejčastěji porušována, přestože jde o spíše obligátní činnost. Zavedení zjednodušujících tabulkových formulářů současně spíše ztížilo práci insolvenčním správcům. Formuláře obsahují četné technické chyby a doposud není zveřejněn závazný pokyn či postup při vyplňování formuláře a jeho následné předkládání insolvenčním soudům. Současně dochází k nejčastějšímu porušování těch povinností insolvenčními správci, ke kterým byl vydán předepsaný formulář (zprávy různého typu). Na tomto místě by stálo za zvážení buď formuláře úplně vypustit, nebo alespoň opravit veškeré nedostatky, a to zejména ve spolupráci se zástupci insolvenčních správců a také vydat jednotný a závazný pokyn ke správnému postupu předkládání předepsaných formulářů jak ze strany insolvenčních správců, tak ze strany insolvenčních soudů.

Poslední kapitola předložené práce je věnována problematice odměňování insolvenčních správců. Odměna je určována v závislosti na tom, jakým způsobem je řešen dlužníkův úpadek. Také bylo rozebráno kdo a za jakých podmínek je plátcem správcovy odměny. Co se týče zpeněžování majetku a určování odměny z této činnosti, je rovněž neméně důležitá judikatura vyšších soudů. V případě, kdy v jednom insolvenčním řízení působí více správců, není dle Nejvyššího soudu možné počítat odměnu tak, jako by v řízení vystupoval vždy jeden insolvenční správce. Je nutné vyjít z hledisek délky doby, po kterou konkrétní správce vykonával činnost, její rozsah a náročnost. Analýze byly také podrobeny některé problematické náklady insolvenčních správců a zodpovězeny otázky, zda se mají takové náklady správcům nahrazovat. Odměnu i náhradu hotových výdajů musí insolvenční správce řádně vyúčtovat, přičemž dobou, kdy došlo k činnosti, se pohledem daňových povinností rozumí až okamžik nabytí právní moci rozhodnutí insolvenčního soudu o přiznání odměny a náhrady hotových výdajů.

S ohledem na veškeré povinnosti insolvenčních správců a tomu korespondující odpovědnosti, jakož i s ohledem na neustále se zvyšující náročnost profesních zkoušek spolu s očekávaným nárůstem nápadu případů v důsledku přijetí novely InsZ, která nabude účinnosti 1.6.2019 lze rozumně vznést úvahu a otevřít diskusi nad zvýšením odměny insolvenčních správců.

Seznam použité literatury

Monografie

- BĚLOHLÁVEK, Alexander. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2007. 1550 s.
- FRONC CHALUPECKÁ, Kristýna, CZUDEK, Damian. *Odpovědnost v insolvenčním právu*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 108 s.
- HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. 1824 s.
- KOVÁŘOVÁ, DANIELA a kol. *Odměna advokáta. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 280 s.
- KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, DADAM, Alexandr, PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2008. 906 s.
- MARŠÍKOVÁ Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Leges, 2018. 1240 s.
- RICHTER, Martin, BENÝŠEK, Jan, ČUJAN, Radomír a kol. *Zákon o insolvenčních správcích a předpisy související. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2018. 512 s.
- RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 624 s.
- RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení. Komentář*. C. H. Beck, 2014. 307 s.
- SCHELLEOVÁ, Ilona. *Základy insolvenčního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2008. 322 s.
- ŠÍNOVÁ, Renata, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Irena a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. Praha: C. H. Beck, 2015. 359 s.
- ŠNOBLOVÁ, Zuzana, NĚMČÁK, Vítězslav. *Insolvenční správce*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 284 s.
- STANISLAV, Antonín, KOZÁK, Jan. *Zákon o insolvenčních správcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 240 s.
- WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Část druhá: řízení vykonávací, řízení insolvenční*. Praha: Leges, 2015. 352 s.
- WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní. Část první: řízení nalézací*. 8. nezměněné vydání. Praha: Leges, 2015. 621 s.

Odborné články

BĚLOHLÁVEK, Alexander. Význam mezinárodního prvku v závazkových vztazích. *Právník*, 2006, roč. 145, č. 5, s. 568 – 879.

BRODEC, Jan. Vliv mezinárodního insolvenčního řízení na smluvní závazky. *Právní fórum*, 2010, č. 10, s. 505 – 511.

DEUTSCH, Erich. Úloha, postavení a pojetí insolvenčního správce v kontextu zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). *Daně a finance*, 2007, č. 5, s. 3 – 6.

HEPPEROVÁ, Eva. Insolvenční poradna, na dotaz odpovídá insolvenční správce se zvláštním povolením Mgr. Ing. Eva Hepperová. *Konkursní noviny*, 2014, roč. XVII, č. 6, s. 18.

KAPITÁN, Zdeněk. Evropský justiční prostor ve věcech civilních. Část IX. Základní principy úpravy evropského insolvenčního práva a nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, o úpadkových řízeních. *Právní fórum*, 2005, roč. 2, č. 10, s. 369 – 375.

PACHL, Lukáš. Průvodce insolvenčního správce insolvenčním řízením. *Právní fórum*, 2008, č. 3, s. 107 – 113.

RABAN, Přemysl. Moderní pojetí konkursu a jeho obraz v některých světových insolvenčních systémech. *Právní rozhledy*, 2002, č. 9, s. 429 – 436.

SIGMUND, Adam. Kdo, kdy a proč musí odhalit skutečného majitele korporace. *Bulletin advokacie*, 2017, č. 6, s. 40 – 43.

ŠEVČÍK, Daniel, ŠEBESTA, Jiří. Majetková podstata a její zpeněžení. *Bulletin advokacie*. 2012, č. 9, s. 33 – 35.

VESELÝ, Petr. Lze vyměnit insolvenčního správce? Jak a proč?. *Bulletin advokacie*, 2017, č. 6, s. 54 – 56.

Internetové zdroje

Advokátní kancelář FABIAN & PARTNERS, insolvenční správce [online]. Fabianpartners.cz, [cit. 27.1.2019]. Dostupné na <<http://www.fabianpartners.cz/cz/advokatni-kancelar/>>.

Asociace insolvenčních správců [online]. Asis.cz, [cit. 27.1.2019]. Dostupné na <<http://www.asis.cz/asociace/poslani/>>.

BARTUŠKOVÁ, Zuzana. *Zkoušky na daňového poradce očima účastníka* [online]. Pohoda.cz, 26.5.2015 [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ze-zivota-danovych-a-ucetnich-odborniku/zkousky-na-danoveho-poradce-ocima-ucastnika/>>.

Jak zkouška probíhá [online]. Justice.cz, [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<https://insolvency.justice.cz/zkousky-insolvenčních-spravcu/obecna-jak-zkouska-probiha/>>.

LUHAN, Jan. *Zpráva předsedy zkušební komise ČAK* [online]. Bulletin-advokacie.cz, 22.9.2017 [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<http://www.bulletin-advokacie.cz/zprava-predsedy-zkusebni-komise-cak>>.

PRCHAL, Lukáš. *Ministerstvo spravedlnosti chystá těžší zkoušky pro insolvenční správce* [online]. Právní rádce, 16.2.2017 [cit. 4.2.2019]. Dostupné na <<https://pravniradce.ihned.cz/c1-65626420-ministerstvo-spravedlnosti-chysta-tezsi-zkousky-pro-insolvenčni-spravce>>.

ROSŮLKOVÁ, Jana. *Pelikán vyhláškou upravuje požadavky na materiální a personální vybavení insolvenčních správců* [online]. Česká justice, 26.2.2018 [cit. 2.4.2019]. Dostupné na <<http://www.ceska-justice.cz/2018/02/pelikan-vyhlaskou-upravuje-pozadavky-materialni-personalni-vybaveni-insolvenčních-spravcu/>>.

Seznam insolvenčních správců [online]. Isir.justice.cz, [cit. 30.1.2019]. Dostupné na <<https://isir.justice.cz/InsSpravci/public/seznamFiltr.do>>.

SUCHÁ, Anna. *Za chyby se platí aneb k odpovědnosti insolvenčního správce* [online]. Epravo.cz, 13.6.2013 [cit. 25.1.2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/za-chyby-se-plati-aneb-k-odpovednosti-insolvenčního-spravce-91694.html>>.

ŠEVCOVICOVÁ, Edita. *Rozhovor s Editou Ševcovicovou – Zkoušky daňových poradců* [online]. Fucik.cz, 29.6.2017 [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<https://www.fucik.cz/publikace/rozhovor-s-editou-sevcovicovou-zkousky-danových-poradcu/>>.

ŠEVČÍK, Daniel. *Právní závaznost pokynu a formulářů vyžadovaných soudy* [online]. Insolvency-sevcik.cz, 23.4.2016 [cit. 17.2.2019]. Dostupné na <<http://www.insolvency-sevcik.cz/novinky/seznam.htm>>.

ŠIKEL, Lukáš. *Podle nové metodiky čekají na insolvenční správce pokuty ve výši 5 milionů korun* [online]. Právní rádce.cz, 28.3.2017 [cit. 24.1.2019]. Dostupné na <<https://pravniradce.ihned.cz/c1-65674760-podle-nove-metodiky-cekaji-na-insolvenčni-spravce-pokuty-ve-vysi-5-milionu-korun>>.

VESELÝ, Petr, HAŠOVÁ, Klára. *Formuláře v oddlužení – co soudce, to názor* [online]. ePravo.cz, 12.12.2017 [cit. 17.2.2019]. Dostupné na <[https://www.epravo.cz/top/clanky/formulare-v-oddlužení-co-soudce-to-nazor-106798.html](https://www.epravo.cz/top/clanky/formulare-v-oddluzeni-co-soudce-to-nazor-106798.html)>.

Zkoušky insolvenčních správců [online]. Justice.cz, [cit. 8.2.2019]. Dostupné na <<https://insolvency.justice.cz/zkousky-insolvenčních-spravcu/>>.

Žizlavský, advokátní kancelář, *Specialisté na insolvenční právo* [online]. Zizlavsky.cz, [cit. 27.1.2019]. Dostupné na <<http://www.zizlavsky.cz/o-nas>>.

Soudní rozhodnutí

Nález Ústavního soudu ze dne 6. září 2016, sp. zn. IV. ÚS 3141/15.

Nález Ústavního soudu ze dne 30. května 2017, sp. zn. IV. ÚS 2631/16.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. září 2009, sp. zn. III. ÚS 2101/09.

Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 2. května 2006, *Eurofood IFSC Ltd.*, C-431/04, Sb. rozh. s. I-3872.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 1997, sp. zn. 2 Cdon 1566/96, R 17/98.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2017 sp. zn. 29 NSČR 105/2017.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2015, sp. zn. 29 NSČR 93/2014, uveřejněné pod č. 58/2016 Sbírky soud. rozh. a stanovisek, část občanskoprávní, obchodní a správní.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2010, sp. zn. 29 NSČR 27/2010.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2017, sp. zn. 29 NSCR 13/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2017, sp. zn. 29 NSCR 13/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2015, sp. zn. 29 NSČR 2/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2016, sp. zn. 29 NSČR 147/2016.

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. července 2015, sp. zn. 9 As 152/2015.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. září 2016, sp. zn. 21 Cdo 508/2016.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2016, sp. zn. 29 ICdo 49/2014.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2013, sp. zn. 29 Cdo 1141/2011.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. srpna 2014, sp. zn. 29 Cdo 1043/2012.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. července 2018, č. j. 4 VSPH 398/2018-B-15, sp. zn. KSPH 62 INS 9811/2017.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. prosince 2009, č. j. 1 VSPH 655/2009-B-50, sp. zn. KSUL 45 INS 797/2009.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. května 2016, č. j. 1 VSPH 1168/2015-B-292, sp. zn. KSCB 28 INS 1350/2014.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. března 2013, č. j. 2 VSPH 999/2012-B-23, sp. zn. KSUL 43 INS 14227/2011.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5. května 2017, č. j. 4 VSPH 808/2017-B-23, sp. zn. KSPA 60 INS 12065/2014.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. června 2016, č. j. 4 VSPH 928/2016-B-47, sp. zn. KSCB 28 INS 19746/2014.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. října 2015, č. j. 1 VSPH 363/2015-B-41, sp. zn. KSPL 54 INS 13299/2011.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. ledna 2011, sp. zn. 10 Cmo 171/2010, uveřejněné pod č. 119/2011 Sbírkou soud. rozh. a stanovisek, část občanskoprávní, obchodní a správní.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. ledna 2016, č. j. 3 VSPH 381/2015-B-17, sp. zn. KSHK 41 INS 7259/2014.

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. října 2012, č. j. 3 VSOL 455/2012-B-1039, sp. zn. KSBR 37 INS 398/2010.

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. července 2010, č. j. 3 VSOL 222/2010-B-256, sp. zn. KSBR 39 INS 398/2010.

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. června 2014, č. j. 2 VSOL 358/2014-B-17, sp. zn. KSOS 33 INS 26228/2013.

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. června 2014, č. j. 2 VSOL 292/2014-B-60, sp. zn. KSOL 16 INS 7593/2009.

Právní předpisy

Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29.5.2000, o úpadkovém řízení

Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a řádu kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona

Vyhláška č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

Vyhláška č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a insolvenčních správců minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců

Vyhláška č. 355/2013 Sb., o úředních hodinách provozovny, o označování sídla a provozovny a o činnostech, které je insolvenční správce povinen zajišťovat v provozovně

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii

Zákon č. 99/1964 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení ve znění pozdějších předpisů
(insolvenční zákon)

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

Ostatní prameny

Důvodová zpráva k zákonu č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení.

Abstrakt

Tato diplomová práce se věnuje osobě insolvenčního správce jako zvláštního procesního subjektu insolvenčního řízení. Zaměřuje se především na předpoklady a podmínky kladené na uchazeče o výkon činnosti insolvenčního správce, na činnosti insolvenčního správce, jeho povinnosti a odpovědnost a v neposlední řadě na jeho odměňování. Důraz je kladen mimo jiné na zkoušky insolvenčních správců. Do práce jsou na celé řadě míst promítnuty judikatorní závěry vyšších soudů. Závěrem jsou pak zhodnoceny jednotlivé dílčí závěry práce.

Abstract

This diploma thesis deals with the person of the insolvency trustee as a special procedural subject of insolvency proceeding. It focuses mainly on the assumptions and conditions imposed on the tenderers to perform the activities of the insolvency trustee, on the activities of the insolvency trustee, on his duties and responsibility, and last but not least on his rewarding. Emphasis is placed, among other things, on insolvency trustee's tests. The case law of higher courts is reflected in a number of places of this thesis. Finally, the individual partial conclusions of this thesis are evaluated.

Klíčová slova

Insolvenční správce, předpoklady pro výkon funkce insolvenčního správce v České republice, odpovědnost insolvenčního správce, povinnosti insolvenčního správce, odměňování a náhrada hotových výdajů insolvenčního správce, zkoušky insolvenčních správců, jmenování do funkce, odvolání z funkce, zproštění funkce insolvenčního správce, insolvenční právo.

Key words

Insolvency trustee, prerequisites for the performance of the function of the insolvency trustee in Czech republic, the liability of the insolvency trustee, obligations of the insolvency trustee, rewarding and reimbursement of overpayments of the insolvency trustee, tests of trustees, appointment to a function, withdrawal from the office, dismissal of the function insolvency trustee, insolvency law.